

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KADIKÖY'ÜN SAKİNLERİ

Kadıköy'ün Sakinleri

Proje Koordinatörleri:

Arzu DEDEOĞLU • Bülent KÜÇÜK • Şakir AYRAL • Süleyman Barış BAŞARAN • Batur SEÇİLMİŞ

Yayına Hazırlayanlar:

Arzu DEDEOĞLU • Bülent KÜÇÜK • Şakir AYRAL • Batur SEÇİLMİŞ

Son Okuma:

Arzu DEDEOĞLU • Bülent KÜÇÜK • Şakir AYRAL

Kapak - Dizgi - Grafik:

Batur SEÇİLMİŞ

1. Baskı:

Ocak 2019, İstanbul

Baskı: Renk Matbaası Basım ve Ambalaj San. Tic. A. Ş.

© Tüm hakları saklıdır.

[f](#) [t](#) [i](#) /kadikoybelediye

KADIKÖY'ÜN SAKİNLERİ

İÇİNDEKİLER

Sunuş.....	8
Önsöz.....	10
Kadıköy’ün Sakinleri Fotoğraf Projesi.....	12
Bir Mahalle Hikayesi Ayrılıkçeşme.....	16
Bir Dayanışma Hikayesi Hasanpaşa.....	30
Bir Yeniden Doğuş Hikayesi Merdivenköy.....	44
Bir Arınma Hikayesi Moda.....	56
Kutsanmış Bir Gün Hikayesi.....	68
Bir Bayram Hikayesi Caddebostan.....	80
Bir Gönül Hikayesi.....	90
Bir Futbol Hikayesi Karşılığ.....	100
Engellere Karşı Bir Yaşam Hikayesi.....	112
Bir Sokak Müziği Hikayesi.....	124
Zamanı Taşıyanların Hikayesi Sahaflar ve Antikacılar.....	136
Bir Ustalık Hikayesi Zanaatkârlar.....	148
Bir Müze Hikayesi.....	160
Bir Köşk Hikayesi.....	172
Bir Semt Hikayesi Yeldeğirmeni.....	182
Bir Dönüşüm Hikayesi Sürgünde Yeni Perde: Fikirtepe.....	206
Bir Köy Hikayesi.....	226
Kadıköy’ün Sakinleri Fotoğrafçıları.....	249

SUNUŞ

Kadıköy Belediyesinin 1984'teki oluşumundan bu yana, zaman zaman Kadıköy'e ilişkin kitaplar yayımladığını biliyoruz. Kadıköy'ün sanat ve kültür hayatı açısından yeniliklere, nitelikli sanat etkinliklerine açık ve bu yönde beklentileri olan bir nüfus yapısına sahip olduğunu da biliyoruz. Sanat ve kültür etkinliklerinin çeşitliliği ve zenginliği kuşkusuz insanların hayat kalitesini yükselten bir sosyal ortam hazırlar ve oluşturur. Belediyelerin fiziksel çevreye ilişkin geleneksel iş ve hizmetlerinin yanı sıra insanların düşünsel, eğitsel, estetik; genel bir deyişle manevi ihtiyaç ve özlemlerini karşılayacak kültürel projeleri, sanatsal yaratıcılığı ve icrayı desteklemeleri, özendirmeleri vazgeçilemez sorumlulukları ve görevleri olduğunun bilincindeyiz.

Kitaplar insanlığın tarih boyunca süregelen gelişiminin kalıcı belgeleridir. “Söz gider yazı kalır” deyişi, kitapların yalnız milletlerin değil, bütün insanlığın hafızası olduğunu bizlere hatırlatır. Demek ki kitaplar insanlığın bilgi birikiminin belgeleridir. İnsanlar ve toplumlar arasında kültür alışverişini, iletişimi ve nesiller arasında bağlantıyı kurarlar. Öğrenmenin, eğitimin birincil kaynağı olduğunu belirtmeye gerek var mıdır? Kitap, bizlere dünyada olup bitenlerin kapısını açan anahtardır.

Kadıköy Belediyesi, yörenin geçmişteki ve günümüzdeki toplumsal ve kültürel oluşumlarıyla ilgili araştırmaları, anı ve belgelerle desteklenen kitapları, bilimsel ve kültürel toplantı metinlerini, sanatçılar, edebiyatçılar ve yapıtları hakkında kaleme alınan eserleri “Kadıköy Belediyesi Kültür Yayınları” olarak düzenli şekilde yayımlamayı önemli bir kültür hizmeti olarak benimsemiş ve kararlaştırmıştır. Böylece hem Kadıköy ve çevresi hakkında hem de genel kültür ve sanat alanlarında belirli çalışmaları okuyuculara sunacağız.

“Kadıköy Belediyesi Kültür Yayınları”nın nitelikli, verimli ve sürdürülebilir şekilde oluşturulmasını görev sayıyor, kültür ve yayın hayatında yerini bulmasını amaçlıyoruz.

Aykurt Nuhoğlu

Kadıköy Belediye Başkanı

ÖNSÖZ

Kadıköy çok eskiye dayanan bir kent kimliğine sahip. Nüfus yoğunluğu, ekonomik faaliyet ve imar açısından İstanbul'un en önemli ilçelerinden birisi olan Kadıköy aynı zamanda İstanbul'daki en eski yerleşim merkezlerinden biri. Kadıköy'deki yerleşmenin başlangıcını oluşturan tarihsel çekirdek, Haydarpaşa Koyu çevresi ile Moda Burnu'nun oluşturduğu alandır. Günümüzde Bostancı'ya kadar uzanan semt ve mahalleleri ile 19. yüzyılda iskân sahası haline gelmiştir. Kısaca Kadıköy'ün geçmişi İstanbul'dan çok daha eskilere uzanmaktadır.

Böylesi büyük bir birikimin yarattığı kent kimliği, Kadıköy'ün en belirgin özelliği... Kadıköylü olmak ve Kadıköylülük kentimizin ortak paydası, birleştirici gücüdür. Tarih boyunca Kadıköy coğrafyasında yaşamın toplulukların, kültür, sanat ve inanç birikimi tüm Kadıköy'ün ortak değeri ve zenginliği haline gelmiştir.

Kadıköy'ün mekanları, sokakları bu tarihin hem tanığı hem de taşıyıcısıdır. Türkiye'nin sanatsal, siyasal ve düşünsel gelişimini anlamak isteyen biri için Kadıköy önemli bir rehberdir. Bu rehberliği ise en iyi yapmanın yolu Kadıköy'ün hafızasını tutan insanları ile konuşmaktır.

Bu anlamda “Kadıköy'ün Sakinleri” projesi, kentimizi oluşturan tüm değerli yaşamlara bakmayı ve onlarla fotoğraf sanatının olanaklarıyla bağ kurmayı sağlayan önemli bir hafıza kitabı ortaya çıkardı.

Her biri yaşamda bir Kadıköy saklı, Kadıköy'de ise her bir yaşam devam ediyor. Tarihimize, kültürümüze ve kent kimliğimize sahip çıkarak ortak ve özgür bir geleceği birlikte oluşturacağımıza inanıyorum.

Projede emeği geçen tüm sanatçıları, başta çalışanlarımız olmak üzere katkı sağlayan tüm kurum ve kişileri kutluyorum.

Aykurt Nuhoğlu

Kadıköy Belediye Başkanı

KADIKÖY'ÜN SAKİNLERİ

Fotoğrafına Göz Kulak Ol!

Modern çağ olarak adlandırılan günümüzde, hemen her düzeyde görüntü üretimi, stoğu ve tüketimi kolaylıkla yapılabilmekte, fotoğraf belki de tarihsel sürecinin en itibarlı dönemini yaşamaktadır. Öte yandan, sanal ortamın kahramanı olan fotoğraf, gittikçe sıradanlaşmakta ve nereye varacağı pek de belli olmayan bir yola yönelmektedir. İşte Fotoğrafına Göz Kulak Ol! projesi bu dönemde, fotoğrafın müzikle birlikteliği düşüncesinden ortaya çıkar.

Başlangıçta müziğin, daha ortaya çıkmadan fotoğraf üzerindeki etkisini deneyimlemek amacı ile yapılan çalışmalar ve söyleşiler, zamanla müzikle fotoğrafın birlikteliğine dönüşür. Son dönemde ise artık fotoğrafın ana merkezde yer aldığı, farklı alanların ve disiplinlerin yoğun olarak devreye girdiği “çok katmanlı bir müzik-fotoğraf inisiyatifi” haline evrilir.

Bakmaktan öte görmeye çalışan, görmekle kalmayıp perdenin ötesine, aynanın arkasındaki sırra vakıf olmaya gönlünü veren, yönünü çeviren yaşamlar bizim özlem duyduğumuz...

Zihni özgürleştirebilmenin, görünen objelerin, yaşanan olayların, gerisindekini, derinindekini keşfedebilmenin baş aktörü olarak öne çıkıyor SANAT. Ve bu öylesine güçlü bir etkileşim ağı ki, herhangi bir dalından hayata tutunup varoluş mücadelesi içinde olmak, kendini ifade etmeye, tanımaya, bilmeye, gerçekleştirmeye çalışmak, bir anda kendimizi diğer sanat kollarının arasında bulmamıza olanak sağlıyor.

Bir bakmışsınız; doğanın büyüüne kapılıp manzara, çiçek, böcek, dağ-bayır peşinde koşarken ruhumuzun dans etmeye başladığını, hatta şiirle ifade bulduğunu hisseder durumdasınız... ya da yaşadığımız şehri tanımaya çalışırken mimari doku ilgi alanınıza

girmiş... veya yurtdışı gezilerinde şehirlerin her yanına dağılmış heykeller deklanşöre basmanız için sizde iştah yaratmış. Oran, orantı, denge yakalamaya çalışırken ya da kulağınıza takılı kalmış bir melodiyi ısıklarken, mırıldanırken bulmuşsunuz kendinizi...

İşte böylesine İÇ İÇE. Öncelikle kadrajınıza girer sonra bünyenize.

Meraklandırır bu objeler, mekanlar, insanlar. Hikayeleri vardır her birinin, TARİH'te yatan. Belirli KÜLTÜR ve COĞRAFYA lara uzanır. Fotoğraflarınız arttıkça, içinde kat kat hikayeleri birikir. Zamanı geldiğinde tüm bu birikmişlerinizi, sözler ya da bir tını eşliğinde, başka gözlere, kulaklara, kalplere akıtmak ihtiyacı doğar. Çünkü bilirsiniz ‘paylaşmak’ bir nevi ‘yaşatmaktır’. ‘Paylaşmak’ aslında ‘yaşamaktır’.

Bazen kafiyeyle birkaç satırla dile gelir, ŞİİRe dokunur; bazen düzyazıyla hayat bulup EDEBİYAT'ın kapısını çalar FOTOĞRAF. MÜZİK sonrasında olabileceği gibi, öncesinde de FOTOĞRAF'ı canlandırır, anlamlandırır.

Müzikle birlikte gelişim sürecini taze tutan, farklı kültürlere, renklere, milletlere, yaşamlara, ritimlere, enstrümanlara kulak kabartanlar arp ile santuru, ud ile cümbüşü, çello ile kemanı, klarinet ile saksafonu ayırt etmeye başlar, bununla birlikte flamenkoyu-tangoyu-fadoyu, salsa ile rumbayı, klasik ile cazı, new age ile ambient, rock ile metali ayıklayabilir, hepsinden de ayrı ayrı keyif alır hale gelebilir.

Etkileşim ağı böylesine çoğalır. İÇ İÇE demiştik az önce.

İÇTEN İÇE demek belki daha doğru ifade... her ne kadar dıştan başlamış görünse de...

İşte bu katmanlı anlatımları projelendirme amacıyla yaklaşık 5 yıl önce Bülent Küçük ve Şakir Ayrıl tarafından oluşturulan

Fotoğrafına Göz Kulak Ol! Kadıköy Belediyesi'nin desteği ve himayesi kapsamında yaklaşık 20 amatör fotoğrafçının 10 aylık özverili çalışmaları ile oluşan Kadıköy'ün Sakinleri fotoğraf projesine imza atmaktadır.

Her çalışmasında iki temel sabit yanında farklı renkler ve birikimlerle kendini zenginleştirmeyi hedefleyen FGKO ekibi, bu çalışmada İDEA İşlik Üyesi Fotoğrafçı Arzu Dedeoğlu, Tasarım Atölyesi Kadıköy'de çok başarılı projelere imza atan Atölye Yöneticisi, Tasarımcı Batur Seçilmiş ve gerek Kadıköy Akademi'de, gerekse İDEA'da kapsamlı araştırmalara imza atmış Kadıköy Belediyesi Kent Araştırmacısı Süleyman Barış Başaran ile projenin kumanda merkezini tamamlayarak alınan onaylar sonrası Mart 2018 itibarıyla çalışmaları başlatır.

Kadıköy'ün Sakinleri Fotoğraf Projesi:

Kadıköy'ün Sakinleri Fotoğraf Projesi, Kadıköy'ün kültürel çeşitliliğini fotoğraf yolu ile belgelemek, bunu gerçekleştirirken de, İstanbul'un bu en önemli ilçelerinden birini hem toplumsal, hem de mekansal olarak inceleyerek kent belleğine katkı sağlamak amacıyla yola çıkar.

Kadıköy'ün Sakinleri çalışmasında; yazının ve fotoğrafın derin etkisini bünyesinde barındıran fotoröportaj tekniğinin Kadıköy'ün kültürel çeşitliliğini sergileyebilecek en uygun anlatım dili olduğundan yola çıkılarak, projeye hem yetkinliklerini hem de amatör ruhlarını yansıtacaklarına gönülden inanılan fotoğrafçıların Kadıköy ile ilgili kendi belirledikleri çalışma konularını sekiz/on fotoğraf ile hikayeletirmeleri hedeflenir. Bu sayede tek tek elde edilmiş fotoğrafların etkisini daha da arttıracak çok katmanlı bir görsel anlatım yolu benimsenir.

Kadıköy Belediyesi çatısı altında bulunan İDEA, TAK ve AKADEMİ gibi mekanların proje ekipleri kullanımına açılması, bu gibi amaçlar için teşvik edilen kamusal alanlardan olabildiğince yararlanmak adına önemli bir girişim olur. Fotoğrafçılar ile bire bir görüşmeler, proje koordinasyon toplantıları ağırlıklı İDEA'da, eğitimler, seminerler ve proje değerlendirme toplantıları ise TAK'da gerçekleştirilir. İstanbul ve Kadıköy ile ilgili kaynak dokümanlar için AKADEMİ kütüphanesi imdada yetişir.

Çalışmanın sürdürülebilir bir şekle bürünmesi, zaman içerisinde kendi sistemini yaratması ve Kadıköy için sürekli görsel bellek oluşturmaya amacıyla eşzamanlı adımlar da atılarak Tasarım Atölyesi Kadıköy (TAK) bünyesinde Belgesel Fotoğraf Laboratuvarı kurulma faaliyetleri de hızlandırılır ve Ekim ayı itibarıyla Belgesel Atölyenin kuruluş aşamaları tamamlanarak çalışmalara başlanır.

Adım Adım Kadıköy'ün Sakinleri Fotoğraf Projesi:

Proje süresince fotoğrafçılara bilgi sağlaması, fikir vermesi, farkındalık yaratması amacıyla; belgesel fotoğraf ve Kadıköy ile ilgili bir "Referans Kitaplar Listesi" hazırlanır.

Bununla birlikte Kadıköy'ün 21 mahallesini cadde-sokak, köşk-konak, çeşme köprü gibi önemli mimari yapılar, kütüphaneler, müzeler, kültür merkezleri, inanç merkezleri (cami, kilise, sinagog vb), mezarlıklar ve sosyal alanlar kapsamında gösteren bir "İpucu Rehberi" oluşturulur.

Projede yer alan fotoğrafçılar, bu sanatı meslek olarak icra etmeyen ancak fotoğraf eğitimi ve tutkusu olan, manevi olarak Kadıköy'e bağlı kişilerin arasından belirlenir. İlk grup, çağrı yolu ile davet edilir, böylece 20 kişilik bir ekibe ulaşılır. İkinci grup

ise “Belgesel Fotoğraf Atölyesi” eğitimlerinden sonra projeye katılmak isteyen fotoğrafçılardan seçilir.

İnternet üzerinden açık çağrı ve anket yolu ile herkesin katılımına açık, ücretsiz belgesel fotoğraf eğitimi duyurusu sonrasında gelen başvuruların değerlendirilmesi sonucu 25 kişiye indirilen katılımcı kadrosu ile eğitimlere Mart 2018 de başlanır.

Belgesel Fotoğraf Atölyesini, ülkemizin önemli fotoğrafçılarından Altan Bal yönetir. Eğitim 7 hafta sürer. Bu eğitimde, temel olarak bir fotoröportajın ve belgesel fotoğraf tasarımının nasıl yapılacağı, etkili bir fotoğrafın nasıl olması gerektiği konuları, fotoğraf tarihinden itibaren geniş bir şekilde ele alınmış ödevler ve örnekler ile incelenir.

Belgesel Fotoğraf Atölyesi eğitimlerini destekleyecek şekilde, projede görev alan fotoğrafçıların ufkunu geliştirecek, projeye katkı sağlayacak konularda seminerler düzenlenir. Bu etkinlikler, gönüllü konuşmacılar tarafından, 5 farklı konuda ‘Perşembe Seminerleri’ adı altında gerçekleştirilir. Katılımı projede görev alan fotoğrafçılar ile sınırlı tutmayıp, genele açık duyurular ile ilerlemek, konulara ilgili daha fazla kişiye ulaşılmasını da sağlar.

MSGÜ öğretim üyelerinden Doç.Dr. M.Rıfat Akbulut tarafından Kadıköy ve çevresinin cılalı taş çağından günümüze sürekli iskan gördüğü ve bir yerleşim alanı olduğu konusunda çok detaylı bir çalışma sunar.

40 yılı aşkın süredir, başta TRT olmak üzere birçok kuruma belgesel film hazırlamış olan Hasan Özgen’in son çalışmalarından, yeni düzen kentleşmenin toplumsal kayıplarını ve kazançlarını incelediği belgesel filmi “Bir Yenilginin Anatomisi” gösterilir, sonrasında yönetmen ile bir söyleşi gerçekleştirilir.

Sabancı Üniversitesi öğretim görevlisi akademisyen, yazar Tamer Kütükçü ile Kadıköy’de, hayata dair hikayeler, anıların anlatıldığı Kadıköy Kitabı üzerine bir söyleşi düzenlenir.

Marmara Üniversitesi GSF öğretim üyelerinden Sebla Selin Ok tarafından fotoğrafın tarihsel süreç içerisinde nasıl ikonik değer kazandığı, ikon olmuş fotoğrafların ipuçlarının incelendiği bir seminer sunulur.

Engin Volkan tarafından mimari fotoğrafın tarihçesi, teknikleri ve dünyadan örnekleri paylaşılır.

Eğitim ve seminerlerin tamamlanmasını takiben fotoğrafçıların çalışma konularının belirlenmesi ve bu konulara göre Kadıköy Belediyesinden temin edilen izinler ile saha çalışması başlatılır.

Proje Koordinatörleri Bülent Küçük, Şakir Ayrıl ve Arzu Dedeoğlu zaman zaman fotoğrafçıların saha çalışmalarına eşlik eder, çekilen fotoğrafların değerlendirilmesi amacıyla İDEA da birebir görüşmeler gerçekleştirilir.

Sosyal medyada oluşturulan kapalı grupta ekip üyelerinin çalışmaları sürekli takip edilir, Kadıköy ile ilgili etkinlik duyuruları, önemli olaylar bu kanaldan paylaşılarak katılımcılar sürekli bilgilendirilir.

Altı aylık çekim dönemi sonrasında 20 fotoğrafçı, hikayelendirdikleri 17 konu için çektikleri binlerce fotoğraf ile görüşme ve bilgi notlarını Ekim ayı sonunda teslim ederler. Kasım ayında başlayan Proje Kitabı ve Sergi de kullanılacak fotoğraflar ile hikaye metinlerinin hazırlanması, kitap ve sergi tasarımlarının oluşturulması süreci Ocak ayında tamamlanır. Ve toplam 10 ay süren yorucu, ama bir o kadar da keyifli olan bu yolculuğun sonunda projede görev almış, tamamen gönüllülük ilkesine

dayanarak projeye destek vermiş tüm paydaşlar sepetlerine dolduklarıyla mutludur!

Kadıköy'ün kültürel zenginliğinden örnekler sunan bu hikayelerin ortaya çıkarılmasındaki desteklerinden dolayı başta, Kadıköy Belediye Başkanı Sn. Aykurt NUHOĞLU olmak üzere, projenin her adımında yanımızda olduğunu hissettiren Başkan Yrd. Sayın Bahar YALÇIN ve Strateji Geliştirme Müdürü Sayın Can AKBAL ile Kadıköy'ün Sakinleri projesine katkı sağlayan tüm paydaşlara Fotoğrafına Göz Kulak Ol ve Proje Ekibi olarak şükranlarımızı sunarız.

Bülent Küçük - Şakir Ayrıl

Ocak 2019

PARKING ONLY
34 FB 1907

AYRILIKÇEŞME
SOKAĞI
KADIKÖY İTİ-15 1

BİR MAHALLE HİKAYESİ AYRILIKÇEŞME

Fotoğraf: Kudret BAHAR
Yazı: Kudret BAHAR - Şakir AYRAL

Her ne kadar son dönemdeki dönüşüm süreci ile kentin farklı noktalarından gelenlerle, açılan atölyeler, galeriler ve yoğun yeme içme mekanları ile kabuk değiştirmeye, farklı bir doku içerisine girmeye başlamışsa da, Yeldeğirmeni esnafıyla, sakinleriyle hala İstanbul'da mahalle sıfatını taşıma konusundaki direnişine devam ediyor. Bunun en bariz yaşandığı bir mekan olarak Ayrılık Çeşmesi Sokağı bizi selamlamakta.

Sokak ve karşısındaki mezarlık adını semtin en eski tarihi değeri olan 1600'lü yıllarda Gazanfer Ağa tarafından yaptırılan çeşmeden almaktadır. Hem Osmanlı ordusunun sefer çıkmak, hem de Hacı kabilelerinin Kabe'ye gitmek üzere yola çıktıkları nokta olan bu çeşme 1638 yılında Sultan IV.Murad'ın Bağdat seferine gidişinden itibaren Ayrılık Çeşmesi adını alır.

1918 yılında 1.Dünya Savaşı sonrası Haydarpaşa Çayırı'nda askerlerini konuşturılan İngilizler, Galata'daki evlerden getirdikleri hayat kadınlarını Ayrılık Çeşmesi Sokağı'na yerleştirirler. Sokak, 1920 li yıllarda işgal askerleri için genelev olarak kullanılır. Sokağın insanlar arasında şifreli ifadesi ise Kadıköy coğrafyasından ayrılan bir adla "Paris Mahallesi" olur. 1923 yılında işgalin son bulması ile bu evler Cumhuriyetin ilk yıllarında temizlenir.

Ayrılık Çeşmesi Sokağı için araştırmacı Arif Atılğan "Evvel Zaman İçinden Yeldeğirmeni" kitabında şöyle diyor: "İstanbul'da 100 yıldır dokusunu korumuş belki de tek sokaktır." Sokak, 2007 yılında Marmaray Projesi esnasında bazı evlerinden fire vermiş olsa da, dayanışma içinde mahalle kültürünü yaşatmaya çalışan sakinleri ile hala dimdik ayakta.

Kadıköy'ün sakinleri projesinde fotoğrafçı Kudret Bahar mahalle yaşantısının izlerini Ayrılık Çeşmesi Sokağı'nda derinlemesine hissetti ve bunu olabildiğince doğal ortamlarında yansıtmaya başarısını gösterdi. Gelin hep birlikte Ayrılık Çeşmesi Sokağı sakinlerini hızlıca ziyaret edelim.

Sokağa girdiğimizde, "evler var, ancak insanlar nerede?" duygusuna kapılıyoruz. Sokağı önce dıştan fotoğraflarken, tarihi ile bütünleşen veya bu güzel evlerde hala o zamanın izlerini taşıyan insanları bulabilmek ümidiyle kapıları çalmaya başlıyoruz.

Bir pazar sabahı evinin bahçesinde kahvaltı ederken Suna Teyze'ye rast geliyoruz. Selamlaşma, sıcak bir karşılaşma, tanrı misafiri olarak çayına ortak oluyoruz. Mahalle ve sakinleri üzerine koyu bir sohbet. Sokakla ilgili pek çok şey dinliyoruz, ama en dikkat çeken sokak sakinlerinin neredeyse hepsinin çok uzun süredir aynı yerde yaşamaları, birbirlerini tanımaları ve büyük bir ailenin parçası gibi hareket etmeleri. Dilek Hanım ve Mustafa Bey de bizi diğer sokak sakinleri ile tanıştıyorlar. Tanıdıkça bu sokağın eski zamanlardan kalan mahalle ruhunu yaşatması çok hoşumuza gidiyor. Bu duyguyu fotoğraflar üzerinden yansıtabilmek adına ciddi efor sarf ediyoruz.

Suna Teyze'den aldığımız bilgiler ışığında rotamızı 80 yıldır bu mahallede yaşayan Sitare Tetik Hanım'a çeviriyoruz. Sitare Hanım ile tanışmamıza oğlu Mustafa Tetik yardımcı oluyor. Bu yaptığımız bizim için bir ilk ve müthiş heyecan verici. Fotoğraf mı çekelim, Sitare Teyze'nin anlattıklarını mı dinleyelim arasında gidip geliyoruz. Bu keyifli sohbeti unutmamak adına kısa bir video kaydı almadan edemiyoruz.

Sitare Teyze, Allah uzun ömür versin, 83 yaşında. Babası ailesiyle birlikte Doğu Anadolu'dan gelip Ayrılık Çeşmesi Sokağına yerleşmiş. Annesi ise ailesiyle birlikte aynı sokakta oturuyormuş. Babası Haydarpaşa Garında çalışmış, annesiyle burada evlenmiş, bu sokakta oturmaya devam ediyorlar. Sitare Hanım liseyi bitirdikten sonra çalışmak istese de, ailesinin telkiniyle yaş farkına rağmen tren işletmesinde çalışan komşu oğluyla evlenmeyi kabul etmiş. Dört çocukları olmuş. Başka yerde evleri olmasına rağmen, Ayrılık Çeşmesi'nde oturmayı tercih ediyor.

Bu ilk deneyimler neticesinde biraz daha cesaretleniyoruz, bu kez de sokağa her girişimizde dikkatimizi çeken kedili evin kapısını çalıyoruz. Burası Levent Bey'in evi. Ablası Dilek Hanım bize yardımcı oluyor. Levent Bey, 58 yaşında. Ailesinden kalan 3 katlı evin giriş atında oturuyor. Diğer katları da kardeşleri paylaşmış durumda. Özel bir şirkette satış memuru olarak çalıştıktan sonra emekli olmuş. Babası kedilere bakıp tedavi edermiş. Vefatı sonrası bu sorumluluğu Levent Bey üstlenmiş. Veterinerlik eğitimi olmamasına rağmen hasta kedileri tedavi edip doğaya bırakıyor. Yaşadığı evi tamamen kedilerine göre düzenlemiş. Hasta olanları diğerlerinden ayırmak için bir odayı sadece hasta kedilere tahsis etmiş.

Levent Bey ile sohbetimiz mahallenin bir başka renkli kişisi olan koleksiyoner Ufuk Onaran ile yolumuzu kesiştiriyor. Herkes gibi Ufuk Bey de bizi çok sıcak karşılıyor ve evine kabul ediyor. 55 yaşında ve İTÜ Makine Mühendisliği mezunu olan Ufuk Bey, 30 yıl mühendislik yaptıktan sonra geçtiğimiz yıl itibarıyla emekli olmuş, kendine zaman ayırmaya karar vermiş.

Çocukluğundan beri sürekli bir şeyler topluyormuş. Kitap, plak derken koleksiyonculuğu biblo, oyuncak, sokak tabelaları, eski fotoğraf ve suluboya – yağlıboya tabloları kadar uzanmış. Evi, bir yaşam alanından çok koleksiyon yaptığı eşyaların düzenli sergilendiği bir mekan durumunda. 30 yılı aşkın süredir düzenli kitap almakta. Kütüphanesinde konularına göre tasnif edilmiş 20 binin üzerinde kitap bulunuyor. Bunların da bine yakını çizgi roman. Üç binden fazla kitabı imzalı ve ithaflı.

Bunun dışında emaye sokak tabelaları koleksiyonunun ilginç parçaları. Kırmızı olanlar İstanbul, mavi olanlarsa Ankara sokaklarına ait.

Ve son olarak da mahallenin bir başka sakini trans birey Seçil Enük Hanım'la yaşadığı zorlukları konuşma fırsatımız oluyor. Seçil Hanım'ın ailesi Doğu Anadolu'dan İstanbul'a gelmiş. Okumamış. Olarak 20 m2'lik bir alanda yaşam mücadelesi veriyor. Beyoğlu'nda polis baskısına dayanamamış, Ayrılık Çeşmesi Sokağı'na sığınmış. Mahalle sakinleri de hiçbir ayırım yapmadan bağrına basmış, sokağın sohbet ortamlarına, sofralarına dahil olmuş.

Ziyaretlerin birinde sokakta gerçekleştirilen toplu iftar yemeğine denk geliyoruz. Herkesin evinden yemek getirdiği kocaman bir iftar sofrası kuruluyor. Hep birlikte masaya oturuluyor. Etrafta çocuklar koşturuyor, sokak hayvanları bu bereketten nasibini alıyor. Sokak sakinlerinin birlik ve beraberlik içinde eski adetlerimizi yaşıyor olduklarına tanıklık etmenin mutluluğunu yaşıyoruz.

Çalışmamız boyunca bize güler yüzünü esirgemeyen, kapılarını ardına kadar açan, samimiyetle, içtenlikle evlerine, yaşamlarına, hatıralarına konuk eden ve bu sohbetlerin fotoğrafla kayıt altına alınmasında her türlü desteğini sunan başta Suna Teyze, Havva Teyze, Sitare Teyze, Seçil Hanım, Mustafa Bey, Levent Bey, Ufuk Bey olmak üzere tüm sokak sakinlerine şükranlarımızı sunuyoruz.

Eskilerin Paris Mahallesi, günümüzün Ayrılık Çeşmesi Sokağı'nın hikayelerini dinleyip Yeldeğirmeni sokaklarında günlerce fotoğraf çektikten sonra artık biz de kendimizi bu mahallenin bir parçası olarak hissediyoruz.

Kaynakça:

-Arif Atılğan – “Evvel Zaman İçinden Yeldeğirmeni”, K-İletişim Yayınları, 2017
-Tamer Kütükçü – Geçmiş Zamanların, Mekanların ve Hatırlamaların Rafında Kadıköy'ün Kitabı, Ötüken Yayınları, 2014

Kudret BAHAR

Kudret BAHAR

Kudret BAHAR

Kudret BAHAR

Kudret BAHAR

Kudret BAHAR

Kudret BAHAR

Kudret BAHAR

Kudret BAHAR

Kudret BAHAR

BİR DAYANIŞMA HİKAYESİ HASANPAŞA

Fotoğraf: Ayhan ÇINARKÖK
Yazı: Ayhan ÇINARKÖK - Şakir AYRAL

İslam medeniyetinin dünya yüzüne çıkmaya başladığı günlerde camiler sadece ibadet edilen, namaz kılınan veyahut dua okunan yerler olmaktan öte, eğitimin ve kültürün birleştiği, açların doyduğu, yetimlerin sığındığı, yardım eden ile edilenin bulunduğu mabetler haline gelmiştir.

Geçmiş 5 bin yıl öncesine dayanan kadim şehir İstanbul, üzerinde yaşayan insanların serptikleri kültür tohumlarının yeşerdiği bir vadi olurken, Kadıköy de bu kültürlerin paylaşıldığı nadide semtlerden biri olarak öne çıkmıştır.

İstanbul'a Türkler'in sahip olmasından çok önce Doğu Roma İmparatorluğu Başkentinin surları dışına Müslüman teba çoktan ulaşmıştı, ilk yerleşim yerlerinden biri Kadıköy olmuş, buralarda ilk İslam mahalle ve semtleri Hristiyan halk ile beraber yaşamaya başlamış, bu esnada ilk İslam eserleri boy göstermiştir.

Camilerin mahallenin merkezinde olması, esnaf ve ahalinin faydalandığı bir derya olma durumu günümüz metropol yaşantısında sekteye uğrar bir durumdayken, fotoğrafçı Ayhan Çınarkök'ün objektifini odakladığı Hasanpaşa Camii'nde bu günlerde yüz güldüren, hayırlara vesile olan olaylar manzumesi yaşanıyor.

Hasanpaşa Camii adını II.Abdülhamid'in gözde vezirlerinden birinden alıyor. Sonraları Bahriye Nazırı da olan Bozcaadalı Hasan Hüsni Paşa bir yangında ortadan kalkan Divittar Camii'nin yerine 1900 yılında bu camiye inşa ettirir. Caminin dış duvarında 1930 yılında yapılan Kayışdağ Çeşmesi yer alır. Hasanpaşa semti, geçmişten bugüne kozmopolit bir yapıdan ziyade Kadıköy'ün Müslüman-Türk yanı ağır basan mahallelerinden olmuştur. Semt sokakları da naif mahalleli kimliğini dillendiren şekilde, belleklerde koyu izler bırakmış meşhur kimseler yerine halktan

kişilerin adlarını taşır. Haşım Bey Sokağı, Nazif Bey Sokağı, Alibey Sokak, Kasap İsmail Sokak vb.

Asli unsuru insanların dini dili ırkı ne olursa olsun toplanma, birlik ve beraber olma vasfı olan camilerin, imam Levent Uçkan tarafından usulüne uygun olarak yaşatılmasına dair çok başarılı bir örneğe Hasanpaşa Camii'nde rastlıyoruz. Levent Hoca'nın yoğun çabalarıyla bu eski cami farklı bir hüviyet kazanarak özünde muhafaza ettiği birlik olma ruhunu ortaya çıkarmaktadır.

Öyle ki, günümüzde unutulmuş ve bizi şaşırtan pek çok etkinliğin burada rutin olarak hayata geçirildiğine tanıklık ediyoruz.

Cami Kütüphanesi: Levent Hoca'nın önderliğinde caminin alt katındaki salonda kurulan cami kütüphanesi mahallenin ve öğrencilerin hizmetine sunulmuş. Elinde bir roman ile okumaya dalmış bir mahalle sakinini cami bahçesinde görmek mümkün.

Kütüphanenin bulunduğu salon özellikle ortaokul öğrencileri için konaklamalı ders çalışma ortamı olarak da değerlendirilebiliyor, öğrenciler okul dışında bilgilerini pekiştirecekleri bir eğitim desteğini mahallenin camisinden alma imkanına sahipler.

Kan Bağışı: Senede 2 defa olmak üzere Kızılay ile birlikte kan bağışı etkinliği düzenleniyor. Özellikle Ramazan ayında Kadir Gecesi'nde sahura kadar olan zaman diliminde dileyen cami cemaati kan vererek hastalara umut oluyor.

Sokak İftarları: Her yıl Ramazan ayında Hasanpaşa mahallesinin sakinleri, Levent Hoca'nın önderliğinde müslüman gayri-müslim, zengin fakir demeden mahallenin en işlek caddesinde bir araya gelip sokak iftarları düzenliyorlar. Oruç tutanlara tutmayanlar da eşlik ederek birlikte iftar sofralarını şenlendiriyorlar.

Dahili Mutfak: Cami bahçesinde kurulan mutfak ile muhtaç olanların karnı doyuruluyor. Bağış yapmak isteyenler için bir ilan tahtası oluşturulmuş. Buraya mutfağın ihtiyaçları yazılıyor, mesela 50 kg pirinç yazdığını görenler 1 veya 5 kg olsun elinden geldiğince bölüşerek bu ihtiyacı kısa sürede karşılıyor, imece usulü herkes işin bir ucundan tutuyor, hayırlara vesile oluyor.

Üniversite ve Lise Öğrenci Buluşmaları: Hasanpaşa Mahallesi'nde Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı, Hasanpaşa Camii ile entegre bir üniversite öğrenci yurdu bulunuyor. Levent Hoca, bu yurttaki yerleşik üniversite öğrencileri ile lise öğrencilerinin bir araya gelip, üniversiteye hazırlanma sürecinde bir nevi rehberlik yapılabilecek ortamları oluşturuyor. Bu sayede gençlerin doğru tercihlerle üniversiteye girişlerine imkan sağlıyor.

Esnaf Ziyaretleri: Levent Hoca haftanın belli günleri sabah saatlerinde mahalle esnafını ziyaret ederek hal hatır soruyor, ilişkileri sürekli sıcak tutuyor. Bununla birlikte ikram edilen çay eşliğinde esnafın dertlerini, ihtiyaçlarını dinleyerek varsa hayır işi taleplerini yerine getirmeye gayret ediyor. Bu gelip gitmeler din adamı kimliğinin sadece ahiret işlerini kapsamadığını, günlük yaşantının bir parçası olarak mahalle kimliği için de önemli bir harç işlevi görüyor.

Kaynakça:

-Tamer Kütükçü – Geçmiş Zamanların, Mekanların ve HAtırlamaların Rafında
Kadıköy'ün Kitabı, Ötüken Yayınları, 2014

Ayhan ÇINARKÖK

Ayhan ÇINARKÖK

Ayhan ÇINARKÖK

Ayhan ÇINARKÖK

Ayhan ÇINARKÖK

Ayhan ÇINARKÖK

Ayhan ÇINARKÖK

Ayhan ÇINARKÖK

Ayhan ÇINARKÖK

Ayhan ÇINARKÖK

BİR YENİDEN DOĞUŞ HİKAYESİ MERDİVENKÖY

Fotoğraf: Bülent KÜÇÜK

Yazı: Şakir AYRAL

Sadece Kadıköy'ün değil, İstanbul'un, hatta Türkiye inanç coğrafyasının ana arterlerinden biridir Şahkulu Sultan Dergahı.

Kadıköy'deki Alevilerin sıklıkla ziyaret ettiği, soluklandığı kimi zaman diğer canlarla bir araya gelip hasret giderdiği kimi zaman da önemli günleri inanç ritüelleri ile yad ettiği bir mekan.

Kadıköy'ün Sakinleri projesinin mimarlarından fotoğrafçı Bülent Küçük odak noktasını Kadıköy mahalleleri arasında hem dinsel hem de tarihsel kimliği ile öne çıkan Merdivenköy'de yerleşik Şahkulu Sultan Dergahı olarak belirledi ve hem Hz. Ali'nin doğumunun anıldığı, hem de canlanmayı, doğanın dirilişini, cehaletten kurtuluşu, özgürlüğe kavuşmayı, iyiliğe erişmeyi müjdeleyen Nevruz Bayramı, diğer adıyla da Süt Günü kutlamalarına tanıklık etti.

Merdivenköy ve Şahkulu Sultan Dergahı:

Günümüzde sıradan yapıların meydana getirdiği bir mahalle kimliğin sergiliyor görünmekle birlikte, biraz ötede komşusu Fikirtepe'ye doğru sıradan yapıların kentsel dönüşümün şiddetiyle gökdelen haline evrilmiş olduğunu mütevazı bir edayla izliyor olsa da, Merdivenköy, kurulduğu Osmanlı döneminden bu yana bir erenler, yatırlar ve dergahlar diyarı olarak kentin ruhani yükünü taşımaya devam etmektedir.

Şahkulu Sultan Dergahı; Osmanlı döneminde kurulu bulunan yaklaşık 20 Alevi-Bektaşî dergahından sadece biridir. Pek çok Bektaşî kaynağına göre, önem itibarıyla Kırşehir'deki Pir Evi'nden ve Dedeâğaç'taki Seyyid Ali Sultan Tekkesi'nden sonra üçüncü gelmektedir.

Horasan erenlerinden kabul edilen Şahkulu Sultan, Bizans'ın son dönemlerinde; yaklaşık 1370-1380 yıllarında İstanbul'a gelip dergahını kuran ve kapısını 72 millete, 18 bin aleme açıp, çevresini aydınlatan bilge bir yol eri'dir.

Alevi Bektaşî dergahları, bu dünya ve öte dünyaya ilişkin, felsefi, dini, tarihi, sosyal meselelerin tartışıldığı, dergaha gelen canların eğitildiği birer okuldur. Oralarda toplumcu bir hayat sürer. Olan olmayana hem bilgi, hem de emek dağarcığını ardına dek açar.

Şahkulu Dergahı'nda gün olmuş 500'ü aşkın derviş ve dervişan (bacı) barınmış, eğitilmiş, hizmet verilmiş. 'İnsan-ı Kamil' olmanın merdivenleri yürünmeye çalışılmıştır. Bir zamanlar Anadolu ve Rumeli'de altı saatte bir yol boyu dergahlar bulunmuş. Bu mekanlar yolcuların, güvenilir konaklama yerleriymiş. Şahkulu Sultan Dergahı da bu tarihsel geleneğin İstanbul Merdivenköy'deki tarihsel mirasın bir parçasıdır. Günümüzde dergah, her gün açık olup, Cumartesi ve Pazar günleri yoğun olmak üzere, yapılan cemleri, kesilen lokmaları, dönülen semahları ile haftada yaklaşık 3 bin kişiyi ağırlamaktadır.

Süt Günü - Nevruz:

Mart ayı geldiğinde Şahkulu'nda Nevruz kutlama zamanıdır.

Nevruz, kelime anlamıyla “yeni gün” demektir. Bugün Nevruz adıyla kutlanmakta olan bayram, en eski uygarlıklardan buyana tüm insanlığın paylaştığı evrensel bir uygulamadır. Her inanç gurubu veya ulus, kendi kurtuluşlarının simgesi haline gelen efsane veya efsanevî kişiliği bir şekilde bu doğanın kurtuluşu, yaşamın dirilişi simgesiyle özdeşleştirmiş ve kutlamaya yönelmiştir.

İlksel zamanlarda atalarımızın çetin kış döneminde yaşam savaşını kazanıp, kurtulabilenlerin kutladığı “kurtuluş bayramı” idi. Yeni bir dönemin gelmesi ile doğa canlanmakta, aydınlık artmakta, bereketli günler tekrar doğmaktadır. Yeni bir gün gelmektedir. İşte “nevruz” (Yeni Gün) bu doğumun amacını güzel bir şekilde vurgulamaktadır.

Atalar Kültü'nün temelinde ölen atanın manevi varlığının yeryüzünde kalmakta olduğu ve geride bıraktıkları kimselerin hayatlarını olumlu ya da olumsuz yönden etkileyebildikleri

inancı yatmaktadır. Örneğin ürünün verimli, bereketli olmasında, hayvanların sağlıklı ve verimli olmasında, insan soyunun çoğalmasında önemli rol oynadıklarına inanılmaktadır. Bu alanlarda ataların yardımlarını sağlamak amacıyla da onlara yakarmak, onları mutlu etmek isteği doğrultusunda bazı etkinliklerde bulunulur. Örneğin, ata ruhları için kurbanlar kesilir, yemekler, meyveler sunulur, ölmüş ataları simgeleyen maskeler takarak canlandırmalar yapılır ve onların anısına büyük taşlar dikilir. Bunlar genellikle doğanın canlanışı olarak kabul edilen baharın giriş günlerinde yapılır ve kıştan kurtuluş, ölümden diriliş simgeleriyle birleşir. Türklerin bu eski geleneklerinin bugün özellikle Alevi toplulukların pek çoğunda hâla derin izleri vardır. Günümüzde, Nevruz bayramını mezarlıkları ziyaret ederek oralarda düzenlenen özel kutlama etkinliklerinde bulunmaları bunun yaşayan bir örneğidir. Bu gelenek ayrıca, günümüzde çok sık rastlanan “Evliya” ziyaretlerinin de kökenini oluşturmaktadır.

Türklerin islam diniyle tanışmalarından sonra oluşturdıkları bir sentez olan Alevi-Bektaşî geleneklerinde de “insanın yeniden doğuşunun (irfan ve ilim diyarına doğuşunun, cehaletten kurtuluşunun) simgelenmesiyle özdeşleşerek, “Kırklar Bayramı” olarak da kutlanmaya başlanmıştır.

Nevruzla, yani ilkbaharın gelmesiyle tüm doğa, herşey yeniden dirilir, bir anlamda yeni giysilerine bürünür. Kışı zalim, baharı da adalet dağıtan bir hükümdar olarak simgeleştirir Nevruz. Böylece Alevi-Bektaşî geleneklerinde Nevruz, “ölümden sonra dirilmeyi” simgelemektedir.

Tüm bunlarla birlikte Hz. Ali'nin doğum günü, eski Mart'ın dokuzu olarak kabul edilir. Bu tarih bugün kullandığımız takvim ile 21 Mart'a denk gelmektedir.

Ana tema doğumun, dirilişin simgelenmesidir. Hem doğanın dirilişi, hem Hz. Ali'nin doğumu. Böylece bir bakıma Mevlüt niteliği taşır. Söz konusu olan, Hz. Ali'nin Mevlütüdür.

Kutlamalar sırasındaki törenlerde de “Mevlüt-ü şah-ı velayettir bugün...” şeklinde geçmektedir.

Hz. Ali'nin hem annesinin hem de eşinin adı Fatıma'dır, Eşi, yani Hz. Muhammed'in kızı Fatıma-üz Zehra, Bektaşîlerce “Fatıma Ana” diye anılır. Annesi olan Fatıma hanım ise, “Büyük Fatıma Ana” adıyla bilinir. Büyük Fatıma Ana hamileyken, kâbeyi tavaf ettiği sırada sancılanır ve bir Cuma günü Hz. Ali'yi kâbede dünyaya getirir. Henüz peygamberliği müjdelanmemiş olan Hz. Muhammed Büyük Fatıma Ana'yı ziyaret etmeye gittiğinde ona, bir soğan sümbül götürür, “Nevruz'u getirmişiz” diyerek sümbül verir. Buna çok sevinen Büyük Fatıma Ana, yavrusunu, yani Hz. Ali'yi Hz. Muhammed'in kucağına verir. Hz. Muhammed tarafından kâbede doğan bu bebeğe “Ali” adı verilir. Ali doğuşun, dirilişin; sümbül de Nevruz'un simgelerinden biri olur. Bugün de Nevruz sofralarında sümbül bulundurulur. Hz. Ali'yi anmak şeklinde her can sümbülün kokusundan bir nefes çeker.

Nevruz töreni sırasında, çoğunlukla özel olarak bestelenmiş olan Nevruzîyeler bestelerine uygun olarak ayakta okunur. Törenin sonuna doğru Saki derviş törene katılanlara erkana uygun olarak süt ikram eder. Bu özel gün, bu yüzden Süt Günü olarak da ifade edilir. Dualar edilir, saflığın sembolü olarak süt içilir ve birlikte yemek yenir. Eğer daha önce bir adak adanmış ve bu gerçekleşmişse gereğinin yerine getirilmesi için de en uygun gün bugündür.

Tören sırasındaki tüm vurgulamalar, kötülüklerin iyiliklere çevrilmesi, dışların bayındır, içlerinse aydınlık olması, toplantılardan ırak ve ayrı olunmaması, doğru yoldan ayrılınmaması üzerinedir. Vatana, millete, din ulularına ve orduya hayır dualar da eksik edilmez.

Kaynakça:

- Doç. Dr. Belkıs TEMREN- “Tarihte ve Günümüzde Türk Kültüründe Nevruz”
- Tamer Kütükçü – Geçmiş Zamanların, Mekanların ve Hatırlamaların Rafında Kadıköy'ün Kitabı, Ötüken Yayınları, 2014
- www.sahkulu.com/tarihcemiz

Bülent KÜÇÜK

Bülent KÜÇÜK

Bülent KÜÇÜK

Bülent KÜÇÜK

Bülent KÜÇÜK

Bülent KÜÇÜK

Bülent KÜÇÜK

Bülent KÜÇÜK

BİR ARINMA HİKAYESİ MODA

Fotoğraf: Emre SESSİZ

Yazı: Emre SESSİZ - Şakir AYRAL - Nebahat NAKSOY SAYAR

Kökenleri 5000 yıl öncesine dayanan Süryaniler, uygarlığın gelişiminde önemli bir rol üstlenen eski Mezopotamya halklarının, yani tarih sahnesinde önemli rolü olan bir kültürün mirasçıları. Hristiyanlığı kabul etmeleriyle birlikte yaşadıkları toprakları istila eden kavimlerin baskı ve egemenlikleri ile başlangıçtaki etkinliklerini kaybetmiş olsalar da, günümüzde dünyanın değişik bölgelerinde dağınık bir şekilde yaşamaya devam ediyorlar.

Bugün Türkiye’de 25.000 civarında Süryani yurttaşımızın yaşadığı, bunların 17.000’inin ise İstanbul’da olduğu tahmin ediliyor.

1950’li yıllarda, başta Mardin olmak üzere, güneydoğunun çeşitli illerinde yaşayan Süryani aileler İstanbul’a gelmeye başlar. Türkiye’deki genel iç göç dalgasıyla bu süreç genişleyerek devam eder. Durumu nispeten zayıf aileler daha çok Samatya, Kumkapı semtlerinde, geliri daha iyi olanlar ise Yeşilköy, Bakırköy, Nişantaşı ve Kadıköy semtlerinde ikamet etmeye başlar.

Günümüz şartları doğrultusunda daha farklı semtlere kayışların olduğu ve bölgesel yoğunlukların kaybolduğu gözleniyor.

Anadolu yakasında İstanbul’daki Süryani Ortodoks nüfusun %25’i yaşamaktadır. Anadolu yakasındaki nüfusun büyük bölümü Göztepe, Erenköy, Suadiye, Moda’da ikamet etmektedir.

Yetenekleri sayesinde birçok meslek grubunda Süryanilere rastlamak mümkün. Ancak kuyumculuk, dericilik, serbest ticaret, tekstil, hazır giyim, doktorluk, sanayicilik, inşaatçılık, manufakturacılık, muhasebecilik ve eğitmenlik yoğunlaştıkları dallar.

Ataerkil özelliklerin baskın olduğu örf, adet, kültür ve inancına bağlı şekilde yaşamlarını sürdürüyor Süryani toplumu.

Birliği sağlayan en büyük etken, Rum cemaatinde dile getirdiğimiz gibi kilise. Süryani tarihine göz atıldığında, kilise hep belirleyici ve birleştirici unsur vazifesi görüyor.

Kadıköy’ün Sakinleri Projesi’nde fotoğrafçı dostumuz Emre Sessiz, bu kadim topluluğun izlerine, ortak değerler üzerinden yaşamı paylaşmak adına bir araya geldikleri, vaftiz, evlilik, ayin gibi dini ritüellerini yaşatmaya devam ettikleri Moda’da yer alan Notre-Dame de L’ Assomption Kilisesi’nde tanıklık etti.

Cem Sokak’da yer alan ve Fransız Katolik Kilisesi olarak da bilinen Notre-Dame de L’ Assomption Kilisesi, Kadıköy civarındaki en büyük kilisedir. Adı ‘Muhterem Validemizin (Meryem Ananın) Göğe Çıkışı’ anlamına gelmektedir.

1850’li yıllarda Kadıköy’e yerleşen Latin kökenli Katoliklere, Sakız Adası’ndan gelen Rumlar da eklenince, Monsenyör Paola Bruno, Cenevizli rahip Guiseppe De Negri’yi İstanbul’a tayin eder. Bölge Papazı olan bu rahip, Tubini, Corpi, Nomico, Castelli, Olivia gibi zengin Katolik ailelerden temin ettiği yardımlarla 1859 da kilise yapımına başlar. Şişhane’deki Beyoğlu Belediye Binası’nı ve Dolmabahçe’deki tiyatroyu da yapan, İtalyan Mimar Giovanni Barberini tarafından inşaa edilir. 1865 yılında tamamlanarak ibadete açılır. Kilisenin en dikkat çeken bölümü batısında yükselen çan kuleleridir. Ortasında Tanrı’yı temsil eden güvercin resmi bulunan 10 m çapındaki kubbesi ve çok sayıda heykelleriyle etkileyici bir yapıdır. Kilise, bir avlu içinde yer alır ve genel olarak eklektik bir üsluba sahiptir. Günümüzde ayinler Türkçe yapılmaktadır. Kadıköy civarındaki Ortodoks Süryaniler, kiliseyi Katolik yurttaşlarla birlikte kullanmaktadırlar.

Süryani cemaatinde, geleneksel toplum standartlarını korumak ve geliştirmekte din baş aktördür. Cemaat mensubu bireyin tüm yaşamındaki önemli dönemeçler, kilise çatısı altında geçerlilik kazanmaktadır. Doğumu izleyen vaftiz, topluluğa kabulün ilk şartı iken, evlilik kurumunun meşruluğu, yine kilisenin onayına bağlıdır. Biyolojik ve sosyal hayatın sonu olan ölüm olgusunda da kilise mekânı ve kuralları hâkimiyetini devam ettirir.

Vaftiz:

Vaftiz, her Hristiyan çocuğun doğumundan sonraki 1-2 ay içerisinde kilisede yapılması zorunlu bir ibadettir. Vaftiz olmayan birey Hristiyan sayılmaz, bu nedenle doğumdan kısa süre sonra bu ritüel gerçekleştirilir.

Vaftiz töreni dini mekân olan kilisede gerçekleştirilir. Merasime katılanlar çocuğa hediye getirir, çocuğun ailesi de yakın çevresine o güne özel yapılmış yemekleri sunar. Vaftizde her çocuğun bir kirvesi (sardıçı) olur. Kız çocuklarının vaftizinde çocuğun yakını bir kadın vaftiz annesi, erkek çocuklarında da çocuğun yakını bir erkek vaftiz babası olur. Kirve annesi veya babası çocuğun anne ve babasından sonra koruyucusu kabul edilir. Amaç gelecekte çocuğun ebeveyninden sonraki en yakın kişinin yol göstericisi olma rolünü üstlenmesidir.

Süryani inancında iki günahtan söz edilir. Asli ve şahsi günah. İlk günah; Âdem ile Havva'dan bütün insanlığa geçen, diğeri ise insanın yaşamı boyunca işlediği günahtır. Vaftiz edilen bebekte şahsi günah söz konusu değildir, ama her bebek asli günahla doğar. Vaftiz esnasında bebek su ve Kudüs'te kutsanıp bütün kişilere dağıtılan yağ ile yıkanır, şahsi günahtan arındırılmış olur. "Ömrü boyunca kokmayacağı" ifadesi asli günahtan gelen günahların pis

kokusundan mecazi anlamda arındırılması demektir. Yoksa vaftiz olmuş bir insan kokmaz diye bir ifade söz konusu değildir.

Ritüel süresince çocuk, vaftiz babasının kucağındadır. Papaz, davetliler huzurunda kişinin vaftiz babalığını da tayin etmiş olur. Vaftiz edilen çocuğa süslü, beyaz bir kıyafet giydirilmesi adettir ancak zorunlu kılınmamıştır.

Evlilik:

Hristiyan inancına göre evlilik, iki insanın anlaşmasının kilise tarafından takdis edilmesi ve bunların kilise bünyesinde kutsal bir bağla hayatlarını birleştirmesidir. Süryanilerde evlilik, kutsal kabul edilen aile kurumunun oluşturulmasının ilk şartıdır.

Kilisede evlenecek kişilerde; ergenlik çağına gelmiş kadın ve erkeğin yakın akrabalıklarının bulunmaması, vaftiz edilmiş olmaları ve tamamen kendi rızaları ile evlenme iradesi göstermeleri şartı aranır. Cemaat tarafından meşru kabul edilen ruhaninin huzurunda dini nikâh gerçekleştirilir.

Süryaniler arasında evliliği engelleyici durumlar ruhsal bağlılık, yakın kan bağı ve dini farklılıktır. Ruhsal yakınlık, sütannelik, sütkardeşlik ve manevi babalık anlamına gelen vaftiz kirveligiğidir (vaftiz baba). Kirvenin eşi manevi anne, çocukları ise manevi kardeşler sayılır. Nikâhta sağdıçlık ve geçmeyen hastalıklar da evlilik için engel teşkil etmektedir. Amca ve kirve çocukları arasında da evlilik gerçekleşemez. Günümüzde ise Süryanilerin nüfuslarındaki azalmadan dolayı, kilise bu tür evliliklere izin vermektedir.

Süryanilerde çok eşlilik yasaklanmış olup asıl olan tek eşliliktir. Süryanilerde, kızın gönlü yoksa aile zorla evlendirmez. Zira Süryani inancına göre, evlenen çiftler zina ve sağlık problemi

dışında sebep ne olursa olsun - diğer Hıristiyan mezheplerinde olduğu gibi - boşanamaz. Bu nedenle kızın rızası önemlidir. Bu husus tören esnasında papazın yaptığı dua sonrasında çiftle evlilik sonrasında boşanmanın dini açıdan kabul edilmediği yönündeki tavsiyeleri ile adeta mühürlenmektedir.

Dini nikâh Pazar günü öğleden sonra kilisede yapılır ve resmi nikâhı olmayan çiftlere yapılmaz. Oruç tutulan Çarşamba ve Cuma ile bayram arifelerinde nikâh merasimi yapılmaz. Evlenmeye karar veren çiftler kilisede din adamlarının ve diyakosların önünde dini nikâhlarını gerçekleştirirler. Bu merasimde evli çiftlerin başına din adamı tarafından birer taç konur. Gelinle damadın başına konulan taçlar, evlenen çiftin iffetini temsil eder. Dini merasimin ardından kiliseye gelen davetliler, evlenen çiftle hediyelerini sunarlar. Eskiden bu hediyeler genelde ev için gereksinim duyulan malzemeler iken, günümüzde altın ve kıymetli madenler tercih edilmektedir. Bu dönüşümün bir sebebi de çiftin evlilik için altına girdiği ağır yükten bir nebze olsun kurtulabilmesidir.

Eskiden kilisedeki dini törenin ardından büyükçe bir evde ya da alanda kutlamalar yapılırken, günümüzde genelde bir restaurant ya da otelin salonunda özel konukların davet edildiği kutlamalar tercih edilmektedir.

Kaynakça:

-www.suryani.com – “Süryaniler Kimdir?”

-Nurcan Kaya – “Süryaniler ‘azınlık’ oldu da sonra ne oldu?” www.artigercek.com; Mayıs 2017

-Su Erol – “Mazlum ve Makul”, İletişim Yayınları, 2016

-Zeki Demir – “İlklerin Milleti Süryaniler” Bizim Gazete, 2002

-Hatice İbiş – Süryanilerin Dünü Bugünü

-Sait Susin

-Arif Atılğan – Assomption Kilisesi, www.mimdap.org, 2018

Emre SESSİZ

Emre SESSİZ

Emre SESSİZ

Emre SESSİZ

Emre SESSİZ

Emre SESSİZ

ΤΗ ΥΠΕΡΜΑΧΩ ΣΤΡΑΤΗΓΩ ΤΑ ΝΙΚΗΤ
ΘΕΩΝ ΤΡΩΒΕΙΣΑ ΤΩΝ ΔΕΥΚΩΝ ΕΥΧΑΡΙ
ΣΤΙΑΣ ΤΩΝ ΣΟΦΩΝ ΠΟΝΟΣ ΣΟΥ ΘΕΟΤ
ΧΑΛΩΣ ΕΧΟΥΣΑ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΑΓΙΟΣ ΚΑΙ
ΕΚ ΠΑΝΤΟΡΘΗ ΜΕ ΚΗΛΑΥΝΗ ΕΝΕΓΕΤΕ
ΗΝ ΚΡΑΛΩ ΣΟΓ
ΧΑΡΕΝΥΝΩΝ ΑΝΥΝΦΕΥΤΕ.

ΝΙΦΟΝ ΑΝΘΗΜΑΤΑ ΜΗ ΜΟΝΑΝ Ο
ΕΙΣ ΑΙΩΝΑΙΝ ΑΝΘΗΜΑ
ΠΡΕΣΒΥΤΗΡΩΝ ΜΟΙ ΝΕΦΕΡΩΝ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΠΙΔΑ

KUTSANMIŞ BİR GÜN HİKAYESİ

Fotoğraf: Çiğdem KILIÇLIOĞLU YOLGA

Yazı: Çiğdem KILIÇLIOĞLU YOLGA - Şakir AYRAL - Nebahat NAKSOY SAYAR

Tarifi yazılamayan, göz kararı malzemelerle hazırlanmış, tekrarını yapmanın mümkün olmayacağı eşsiz bir yemek gibidir Anadolu.

Bu yemeği eşsiz kılan da içindeki malzemelerin, farklılıklarına rağmen, lezzetlerini birbirlerine geçirmeyi, beraber yeni bir lezzet olmayı başaramış olmalarıdır.

İşte 3100 yıllık geçmişleriyle Rumlar da bu yemeğin vazgeçilmezlerindendir.

Fotoğrafçımız Çiğdem Kılıçlıoğlu Yolga, proje grubumuza Kadıköy'ün kültürel çeşitliliği üzerinden katkı sağlarken, çalışma konusunu; çocukluğundan yetişkinliğine uzanan dönemde yol arkadaşlığı yaptığı Rum Ortodoksler olarak belirledi. Cemaati giderek azalıyor olsa da, hala hizmet vermekte olan Caferağa'daki Aya Triada Rum Ortodoks Kilisesi'nde pazar ayinine, Yeldeğirmeni'ndeki Aya Yorgi Rum Ortodoks Kilisesi'nde vaftiz törenini ve İsim Günü kutlamasını ve Kalamış'taki Aya Yani Rum Ortodoks Kilisesinde de Anneler Günü kutlamasına eşlik etti.

Kiliseler, Rum Ortodoks toplumunun içinde dayanışmanın hissedildiği, yaşatıldığı mekânlar. Kişiler kültürel kimliklerini, buralardaki etkileşimlerle oluşturuyor ve ardından da cemaatin devamını sağlayan ritüellere katılarak bu olguyu pekiştiriyorlar.

1453 sonrası İstanbul'da yerleşim dini yapılar çevresinde gelişmeye başlar. Bu yapılaşma şehirde yaşayan, ya da göçlerle gelen Rum vatandaşlar için de geçerlilik kazanır. Sosyal yaşamı gerektiği gibi oluşturma ve sorunlara çözüm bulma misyonundan hareketle kilise merkez olur, bu merkez etrafında yardım kurumları (aşevi vb) konumlanır. Böylece sosyal buluşma ve paylaşım alanları şekillenir.

1927'de yapılan nüfus sayımında, İstanbul'da yaşayan 100 binin üzerindeki Rum yurttaşımızın sayısının, günümüzde 3000 civarında olduğu tahmin edilmektedir.

Cemaat üyelerinin sayısındaki azalış, din ve kültür aktarımının vazgeçilmez unsurları olan ayin, düğün, vaftiz vb. ritüellere katılımı ve nüfus azalmasına paralel ilerleyen genç nüfusa aktarımı her geçen gün daha da önemli kılmaktadır.

Pazar ayini:

Pazar sabahları ve büyük bayramlarda yapılır. Ayinde tüm inananlar adına birkaç kişi yüksek sesle dua okur.

Pazar ayininin adı 'Efendimizin Günü' manasına gelen Kiryaki dir. Hz. İsa'nın bütün hayatı ve bütün vaazı kısaca tekrar edilir.

İlk ayini yapan, sofrada son akşam yemeğini hazırlatan Hz. İsa'dır. 12 havarisi ile birlikte aynı masadadırlar. Hz. İsa bu sofrada içlerinden birinin kendisine ihanet edeceğini söyler. (*Son akşam yemeği duvar resmi tüm bu açıklama sonrasını gösterir.) (İhanet ettiği düşünülen Yahuda'dır.) İsa bu yemekte bir ekmeği böler, yarısını sağındaki, diğer yarısını da solundaki havarilerine uzatır. Birer lokma alıp yemelerini ve aynı kâse şaraptan birer yudum içmelerini söyler. 'Beraberken de böyle yapın' diye buyurur.

Hz. İsa'nın son akşam yemeğindeki ekmek için, 'bu benim bedenimin, dünyevi vücudumun simgesi', şarap için de, 'bu benim akıtılacak olan kanımın simgesidir' sözleri bu ritüelin omurgasıdır.

Papaz, pazar ayininde 'son akşam yemeği' anlatısını gerçekleştirir. O masa başında dua eden papaz, Tanrıdan kutsal ruhu yollamasını, bu ekmek ve şarabı İsa'nın bedenine dönüştürmesini ister. Bu dua olmazsa ekmek ve şarabın manası kalmaz. Rab eğer papaz ayini düzgün ve doğru şekilde uygularsa, zaten kiliseye gelecek, ekmek ve şarabı gerçek kendi kanı ve bedenine dönüştürecektir. Bu nedenle ayin her defasında aynı titizlikle uygulanır.

Ayinde papazlar renkli kıyafetler giyerler. Giysiler şatafatlıdır ve Hz. İsa'nın tekrar dünyaya gelişini sembolize eder. Ayinden sonra, aç karnına, hediye/ödül anlamına gelen “andidera” adı verilen ekmek yenir. Oruç tutanlar için ayinden sonra alınan ekmek ise Kihaniya'dır.

Pazar ayininin takip edildiği Ayia Triada Rum Ortodoks Kilisesi, Kadıköy Caferağa Hacı Şükrü Sokak'ta 1902 tarihinde Patrik III. Yovakim ve Kadıköy Metropolit Yermenos tarafından inşa edilmiştir. Yapının mimarları G. Zahariadis ve Belissarios Makropoulos'dur. Kilisenin bahçesinde Metropolit Yermanos gömülüdür.

Etrafı demir parmaklıklı alçak bir duvar ile çevrili olan kilise, kapalı Yunan haçı planlıdır. Orta mekânın üstünü, dört sütun üzerine oturan yüksek kasnaklı bir kubbe örter. Kubbeyi dört yandan yarım kubbe destekler. Düzgün kesme taştan inşa edilen kilisenin köşelerinde yuvarlak kemerli çan kuleleri yer alır. Yapının kuzey ve güney cephelerinde görülen pencereler geometrik motiflidir. Kilise girişinin güneyinde, 3. yüzyılda yaşamış olan ve efsanesiyle ünlü Ayia Ekaterini'ye atfedilen bir ayazma bulunur.

Vaftiz:

Vaftiz, Hristiyan yaşamının başlangıcını oluşturur, imanın özüdür. Vaftiz edilen kişi kilisenin canlı bir üyesi olur. Vaftiz edilen bebeğin anne ve babası dışında vaftiz anne ve vaftiz babası vardır.

Tören öncesi kilisenin içi süslenir. Bebeğin vaftizi sırasında gerekli eşyalar (beyaz kıyafet, haç kolyesi, makas sürülecek yağ vb) masa üzerine konur.

Kilise girişinde papaz dua okurken, kucağında tuttuğu bebeğe güven vermek, ruhsal anlamda eşlik etmek vaftiz babanın görevidir. Böylece kendi evinin, bu çocuğun sağlıklı büyüyebileceği, bakım, ilgi ve sevgi görebileceği bir mekan olması sorumluluğunu da kabul etmiş olur.

Vaftiz kurnası başında Hz.İsa'nın ışığını ve imanın yayılmasını temsil eden paskalya mumundan yakılır. Su kutsanır. Yağ dökülür. Papaz, ruh ve bedenın şıfası için bebeğin göğsüne ve omuzlarına haçın mührünü çizer. Kutsal yağ sürme duası okunurken, imanı duyabilmesi için kulaklarına, Tanrı yolunda yürüyebilmesi için ayaklarına yağ sürülür. Çocuğun alınına, gözüne, burun deliklerine, ağzına ve kulaklarına müryağı, zeytinyağı, şarap, elli yedi farklı bitki ve çiçek özü, bal ve gülsuyundan yapılmış kutsanmış yağ sürülüp haç işareti çizilir.

Çocuğa yeni beyaz giysileri giydirilip haç kolyesi takılır. Bir tutam saç haç şeklinde kesilir.

Kilise İsim Günü:

Bir aziz/azize ile aynı isme sahip olanlar için o aziz/azizenin günü takvimde hangi güne karşılık geliyorsa, o gün, o isimdeki herkes için isim günü olarak kabul edilir ve kutlaması yapılır. Aynı durum o aziz/azizenin adını taşıyan kilise için de geçerlidir. 23 Nisan Yeldeğirmeni'ndeki Aya Yorgi Rum Ortodoks Kilisesi'nin isim günü olup, Ortodoks mezhebinde diğer tüm Yorgoların isim günü ile aynıdır. Kiliseye ismini veren Aziz Georgios (Aya Yorgi) Hristiyanlığı savunurken idam edilmiştir.

Vaftiz töreni ile İsim Günü kutlamasının gerçekleştirildiği Aya Yorgi Rum Ortodoks Kilisesi, Yeldeğirmeni Karakolhane Caddesi üzerinde Rumlar tarafından 1918'de okul binası yapıp, eski okul

binası Aya Yorgi (Ayios Yeoryios) Kilisesi haline getirilmiştir. 1933 yılına kadar ahşap olan kilise yangın tehlikesine karşı taş yapıya çevrilmiş ve 1953 yılında yeniden inşa edilmiştir. Küçük bir avlu içinde yer alan kilise kubbeli bir bazilika örneğidir. Kilise, İstanbul'un en yeni ve en son yapılmış Rum kilisesidir. Kilisenin çanı da demiryolu raylarından eritilerek dünyaca ünlü usta Samatyalı Zilciyan tarafından yapılmıştır.

Anneler Günü:

Mayıs ayında Anneler Gününde gerçekleştirilir. O gün yaşayan ve ölmüş anneler adına dua edilir, dua sonrası tüm annelere çiçek dağıtılır. 13 Mayıs'ta Kalamış'taki Aya Yani Rum Ortodoks Kilisesi'nde düzenlenen törene son bir yılda sekiz evlat ile en çok çocuğu olan anne ve en yaşlı anne davet edilerek kutlama yapılmıştır. 5 ekmek (artos), İsa'nın 5 ekmekle 5 bin kişiyi doyurmasının temsilidir. Şişelerde bereketi temsil eden buğday ve yağ vardır.

Aya Yani Rum Ortodoks Kilisesi, eski Kalamış vapur iskelesinin karşısında yer almaktadır. Kilise, burada daha önce yer alan ve geçmiş 1555 tarihine uzanan eski bir kilisenin temelleri üzerine 1875 de inşa edilmiştir. Beyaz açık sarı badanalı loş görünüşü ile daha çok Rum köylerinin kiliselerini andırır. 1947'de bir çan kulesi yapılmıştır. Yan taraftaki kuyunun mermer teknesi kabartma nakışlarla süslü olup ortasında Aya Yani (Ayios Ioannis)'nin kesik başını temsil eden bir figür vardır. Bu yüzden bu kuyuya kutsallık atfedilmiş olup "Ayios Ioanis Prodromos Ayazması" adıyla da anılır olmuştur.

Çiğdem KILIÇLIOĞLU YOLGA

Çiğdem KILIÇLIOĞLU YOLGA

Çiğdem KILIÇLIOĞLU YOLGA

Çiğdem KILIÇLIOĞLU YOLGA

Çiğdem KILIÇLIOĞLU YOLGA

Çiğdem KILIÇLIOĞLU YOLGA

BİR BAYRAM HİKAYESİ CADDEBOSTAN

Fotoğraf: Çiğdem KILIÇLIOĞLU YOLGA

Yazı: Çiğdem KILIÇLIOĞLU YOLGA - Şakir AYRAL - Nebahat NAKSOY SAYAR

Her ne kadar Osmanlı topraklarını kendilerine vatan seçmeleri 15.yy sonları olarak bilinse de, Musevi toplumunun Anadolu topraklarında izleri 2500 yıllık bir geçmişe sahip.

Orhan Gazi'nin 1300'lerde Bursa'yı fethi, I. Murat'ın Edirne'yi alması ve nihayetinde 1453'de Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul'u fethi ile Musevi yurttaşlar yaşadıkları topraklarda himaye altına alınırlar. 1492 yılı itibarıyla İspanya'dan gelen göçmenler de bir taraftan sarayın ve yerel Müslüman çoğunluğun hoşgörüsü, diğer taraftan kendi dindaşlarının maddi ve manevi desteğiyle kısa zamanda yeni çevrelere uyum gösterirler. 1800'lerin ortalarında Sultan Abdülmecit ve Sultan Abdulaziz'in yayınladıkları fermanlarla inanç serbestlikleri Avrupa nezninde dahi güvence altına alınır.

Museviler 19. yy'dan itibaren ağırlıklı olarak Moda ve Yeldeğirmeni semtlerini mesken tutarlar.

Kadıköy belleğinde önemli izler bırakan Musevi yurttaşlarımız, ı ışık bayramları, koşer yemekleri, sinagogları gibi ikonik özellikleri ile varlıklarını sürdürmektedirler.

Kadıköy'ün Sakinleri projesinde, daha önce inanç ritüelleri üzerinden Rum yurttaşlarımızı anlatan fotoğrafçı Çiğdem Kılıçlıoğlu Yolga, Kadıköy'ün Musevi sakinlerini kutsal Hanuka Bayramı kutlamaları için Anadolu yakasındaki iki önemli sinagogtan biri olan ve günümüzde daha sık kullanılan Caddebostan Sinagogu'nu ziyaret ederek kadrajladı.

Musevi yurttaşlarımızın Anadolu yakasındaki ilk yerleşim yeri 19. yüzyılda Kuzguncuk olur. 1872'de Kuzguncuk yangını ile birlikte daha sonra adı Yeldeğirmeni olacak Haydarpasha semtine yerleşirler.

Bu göç sonrası Kuzguncuk'taki ibadethanenin de yangında kaybedilmesi sonucunda cemaat kendilerine bir sinagog yapmak ister. Bölgedeki Rumların ve Ermenilerin engellemelerine rağmen devreye II. Abdülhamit'in girmesiyle, Sultan'ın Yeldeğirmeni'nde tahsis ettiği arazi üzerine, 1899 da İstanbul'un en eski Musevi ibadethanelerinden Hemdat İsrail Sinagogu yapılır. Adı "İsrailoğullarının Şefkati" anlamına gelmektedir. Aynı zamanda cemaat, Arapçadaki şükran anlamındaki "hamd-hamid" sözcüğü ile aynı kökenden gelen "hemdat" adını vererek Sultan'a teşekkürlerini sunar.

1880'lerde 200 civarında Musevi ailesinin yaşadığı bu semtte, bu rakam 1920'lerde 450 seviyesine çıkar. 1950'lere geldiğimizde, gelir ve kültür seviyesi daha yüksek aileler Yeldeğirmeni'nden Moda'ya ve sahil semtlere yönelirler. Avrupa yakasından sayısız ailenin de yaz mevsimini geçirmek üzere Caddebostan - Suadiye civarına taşınmayı tercih etmeleri ile bu bölge, Musevi yurttaşlarımızın Moda ve Yeldeğirmeni'nden sonra en yoğun yaşadıkları yerleşim yeri olur.

Cumartesi ve dini bayram günlerinde ibadet için Yeldeğirmenindeki Hemdat İsrail Sinagogu'na ulaşım sorun yaratmaya başlar. Zaman zaman bazı gönüllülerin evlerini ibadete açmaları veya önemli günler için bina kiralamaları bu sorunu çözmeye yetmez. Semt civarında bir ibadethane yapılması fikri ağırlık kazanır. Moiz Behar Ebeoğlu'nun Caddebostan Taş Mektep Sokaktaki arsasının bir kısmını çok düşük bedelle bağışlaması ve Yüksek Mimar Mühendis Albert Arditti'nin proje çalışması ile başlayan inşaat 1954 yılında tamamlanır ve Caddebostan Sinagogu olarak hizmete girer. 2011 yılında ise sinagog Kal Kadoş Bet El adını alır.

Hanuka, İbranice adama, ithaf etme anlamına gelir. Musevilerin ülkelerini işgal eden putperest Hellenlere karşı yaklaşık yirmi iki asır önceki başarılı başkaldırının yıldönümü olan Hanuka, sekiz gece boyunca mumlar yakılarak kutlanması nedeniyle ‐Işıklar Bayramı‐ olarak tanımlanır.

Sekiz gece boyunca her gece bir mum artırarak yakılır. Evler ışıkla doldurulur.

Hanuka Bayramında, Museviliğin en bilinen simgelerinden biri olan Yedikollu Şamdan, ‐Menora‐ yerine fazladan iki kolu daha olan Dokuzkollu Şamdan ‐Hanukiya‐ kullanılır. Mumlar, Hanukiyaya göre sağdan sola dizilir, yakarken de soldan sağa doğru yakılır.

Işıklar Bayramı'nda akıl, anlayış, hak ve adalet simgelenmektedir. Bu simgeler karanlık, cehalet, haksızlık ve anlayışsızlığın aşılması gerektiği anlamına gelir.

Sinagogdaki ritüelde, normalde kadınlar üst katta, erkekler alt katta ibadet ederlerken, Hanuka'da bir tarafta kadınlar diğer tarafta erkekler olacak şekilde aynı bölümde bulunabilirler.

Tüm çocuklar sinagog içinde serbestçe koşup oynar, gösteriler yapar. Hahambaşının dile getirdiği gibi, çocuklara müdahale edilmez, ‐onlar gelecektir.‐ Gönüllü bir kişi anaokulu çocuklarına şarkılar öğretir. Çıkışta Hanuka tatlısı ikram edilir.

Sinagogda kişinin iş, aile, unvan gibi giysileri kapıda kalır. İçeri giren sadece Tanrı'nın bir çocuğudur. Günde 3 kez cemaatle birlikte gerçekleştirilen ibadetler kişinin Yüce Tanrı'ya yöneldiği eşsiz anlar olarak kabul edilir. Mabette Tevrat'tan bölümler okunur. İbadetler, Kudüs'e yönelerek yapılır. Erkeklerde başa kipa, sırta cüppe alınır. Kadınların ibadet esnasında başları örtülüdür.

Sinagoglarda rulo halinde el yazması Tevrat tomarlarının saklandığı Aron-ha-Kodes denilen Kudüs'e yönelik kutsal bir bölme vardır. Yedikollu Şamdan (Menora) ve Kral Davut'un mührü kabul edilen altı köşeli yıldız (Magen David) sinagoglarda yer alan Museviliğin en bilinen simgeleridir.

Musevi erkekleri belirli ibadetleri sırasında başına ve sol koluna Tefilin takar, Talit kuşanır. Bunlar ibadete derinlik katar. İçinde Tevrat'tan bölümler içeren, deriden yapılmış, iki küçük kübik kutucuktur. Tanrı'nın adının geçtiği tomarların kalp hizasında koluna ve gözleri arasında alnına bağlayan bir Musevi, kalbini, ellerini ve gözlerini kötü düşünce ve eylemlerden korumuş olur.

Kaynakça:

-Arif Atılğan – ‐Yel değirmeni‐, K-İletişim Yayınları, 2017

-Gökçe Uygun - ‐Kadıköy'ün Asırlık Sakinleri; Yahudiler‐, GazeteKadıköy, Kasım 2016 <http://www.gazetekadikoy.com.tr/genel/kadikoyun-asirlik-sakinleri-yahudiler-h9495.html>

-Alberto Modiano – ‐Zaman ve Mekan İçinde Musevilik‐, Gözlem Yayınları 2014

-www.turkyahudileri.com – Beth El Sinagogu (Caddebostan)

Çiğdem KILIÇLIOĞLU YOLGA

Çiğdem KILIÇLIOĞLU YOLGA

Çiğdem KILIÇLIOĞLU YOLGA

Çiğdem KILIÇLIOĞLU YOLGA

Çiğdem KILIÇLIOĞLU YOLGA

Çiğdem KILIÇLIOĞLU YOLGA

KADIKÖY
GÖNÜLLÜLER
KAHVESİ

BİR GÖNÜL HİKAYESİ

Fotoğraf: Bülent KÜÇÜK

Yazı: Seda AKPINAR ŞENYUVA - Şakir AYRAL

Yaşamın rutininden çıkıp, bir şeylere yararlı hale gelmek isteyenlerin, kendi dertlerinden ve aslında “her şeyinden” sıyrılarak farklı yaşam hikayelerine konuk olmak istemesiyle başladı bu derin yolculuk.

Bir yandan yardım ederken aslında kendi duygusal ihtiyaçlarını gideren bir avuç gönüllü, özgüveni yüksek bir aidiyetle bir araya toplanarak sağlam bir ailenin parçası haline gelir.

Kadıköy'ün Sakinleri Projesinin mimarlarından fotoğrafçı Bülent Küçük'ün objektifinden yansıttığımız işte bu ailelerden biri olan Kadıköy Gönüllüler Kahvesi'nin ilgi çekici öyküsü gönüllü Seda Akpınar Şenyuva'nın dilinden bizimle buluşuyor.

Bir varmış, bir yokmuş...

Delinin biri gelmiş, “sevmek lazım, çok sevmek lazım, deli gibi sevmek lazım” demiş. Ardından, içerisinde delilerin de rahatlıkla kabul gördükleri bir kahvehane açılmış. Önce Balat, sonra Cihangir, derken Kadıköy almış sırayı... Eskişehir, Ankara, İzmir'in de eklenmesiyle minik bir kıvılcımla başlayan yardımlar iyilik yangınına dönüşmüş...

Cihangir'de örnek aldığımız kahveye gide gele, sedirlerin altındaki erzakların dağıtıldığını görmek içimizi ısıtmış, varlığımızın anlamını sorgulamamızı sağlamıştı. Yaptığımızı sandığımız iyiliği aslında kendimize yaptığımızı anlamamız çok vakit almamıştı.

Görüyorsan, duyuyorsan “Sorumlusun!” denilmişti. Nasıl aktıysa zehir kanımıza, gördüğümüz duyduğumuz ihtiyaç halleri bizdeki sorumluluk hissinin kıvılcımını tutuşturdu.

Kadıköy'de yağmur altında bebeğiyle mendil satmaya çalışan bir teyze ile başladı her şey. Ve derhal örnek aldığımız kahvede soluğu alarak “peki şimdi ne yapmalı?” sorusuna bir yanıt bulma çabasıyla tetiklendi.

“Her alan kendini besler. Hadi toplaşın gidin bulun, çekin çevirin. Bu işler emek ister, bunun için de yürek ister, zamanla siz de kendi alanınızda, Anadolu Yakası'nda bu oluşumu başlatırsınız” kelamı üstüne, 3 gönüllü dostun sokak sokak, bebeğiyle mendil satan teyzeyi arayış macerası Kadıköy Gönüllüler Kahvesi fikrinin tohumlarını atmış oldu.

İlk tiyatro heyecanı:

Madem buluştuk, aradık, bulamadık. Vaz mı geçecektik? Tabi ki hayır. Fitili ateşlemiştik bi kere.

“O zaman, biz de bir çocuk etkinliği yapalım” dedik ve Moda Sahnesi'nde ücretsiz bir çocuk oyunu ayarlayarak, kağıt toplayan ailelerin o pırıl pırıl çocuklarına ilk kez bir tiyatro deneyimi yaşatmanın mutluluğuna kavuştuk. Dünya, Mustafa, Sevgi, Ahmet ve niceleri... Oyuncu Mert Fırat ağabeylerinin onlarla yakından ilgilenmesi coşkumuzu daha da artırdı.

Güzel geçen bu etkinliğin ardından yorgun bedenlere inat taze fikirlerle çoktan kollarımızı sıvamıştık.

Toplanıyoruz a dostlar!

Baktık ki hayaller plan, planlar da gerçek oluyor, dedik ki “toplanalım, önümüzü arkamızı görelim, bu yapının adını koyalım.” Tazecik facebook sayfamızda hemen bir toplantı etkinliği açarak Kadıköy'ün muhtelif bir kafesinde buluştuk. En kötü 3-5 kişi oluruz, beraber hayal kurarız dediğimiz toplantıya 15 kişi gelince gözlerimizden akmaması için direnen gözyaşlarımız eşliğinde yükselen hayretimiz yaşamaya değer bir şeyin başında olduğumuzun kanıtı oldu. Yalnız değildik demek. Her gelen birey “ne yapabiliriz” hevesini taşıyan ve aynı frekansı hissettiğimiz yol arkadaşımızdı artık.

Giderek gelenekselleşen ancak hiç eskimeyen toplantılarımızda hep bir adım daha attık aile yardımlarına. Kah toplantılara erzaklarla geliyor, kah aramızda her ay para topluyorduk. Kimi zaman da evlerimizde buluşup ikinci el eşya tasnifi yapıyor, sonrasında da bunları dağıtıyorduk. Bu müthiş işbirliği meyvelerini katlayarak veriyordu.

Gel zaman git zaman toplantılar birbirini kovalarken hepimizin gönlünden aynı şey geçiyordu: “Kendi kahvehanemizi kurmak”. Bir gönüllü toplantısı öncesi dikkat çeken sahibinden kiralık bir dükkân heyecanları tavan yapmakla kalmadı, toplantıda dillendirilen hayallerin ötesindeki kahvehane modeli ile bu heyecan çığ gibi büyüdü.

Bir hayalle başladı her şey:

Dükkan sahibi ile pazarlık, emlakçıyla görüşmeler, resmi prosedürler derken imzaları atarak içi boş, ancak hayallerimizle doldurduğumuz dükkânımıza adımımızı attık.

Boyasından mutfakın oluşumuna, sedirlerin alımından minderlerin hazırlanmasına, sedirlerin üzerinde hazırladığımız kolaj çalışmasına ve nihayet derin temizliğine kadar her santimetre karesinde onlarca gönüllümüzün emekleri bulaştı.

2016 yılının Mayıs ayında kapılarımızı tüm gönüllere açtık. Duyan geldi, duymayana duyan duyurdu, yine geldi. Her birimizin yüreği kıpırtıdan hop hop ederken, çoğumuzun yüzünde kocaman bir şaşkınlık ve sevinç izleri hasıl oldu. Sevinç sarhoşluğu ve gelen konukların bereketiyle yarı kira parasını kazanmıştık bile! İşte inanınca ve bu inanca bir de emek sarf edince bir hayal nasıl gerçekleşebiliyor; koca bir öğreti kazanmış olduk: İnanırsak olurmuş.

İşte bir delinin “sevmek lazım” sözü üzerine tüm akıllı geçinen bizler sürüklenerek, delice sevdik, hem de çok sevdik.

İşte böyle bizim gönül hikayemiz.

Şikâyet etmeyi bırakıp hareket etmeyi seçen, yolda kalan yola devam edebilsin diye erzak dağıtımından aile tespit ziyaretlerine, eğitim desteğinden, sağlık giderleri ve çocuk etkinliklerine çok yönlü ve sürdürülebilir destek olmaya çalışan; siyaset ve dinden bağımsız ve arkasında hiçbir provokatif gücü barındırmayan bir gönüllü topluluğu Kadıköy Gönüllüler Kahvesi.

Rasimpaşa Mahallesi İskele Sokak'ta bulunan çağ ocağı ruhsatlı kahvesinde tamamen gönüllülük esasına dayalı olarak hizmet ediyor.

Kişisel gelişim, gezgin söyleşileri, film gösterimleri, yardım konserleri vb. yapılan etkinliklerle kendisini çeviriyor.

Tüm etkinlikler için katılım şartı olan bir kuru erzak belirleyip, dileyen katılımcıların getirmesini sağlayan, tüm geliri ile kahvehane giderlerini karşıladıktan sonra ihtiyaç sahibi ailelere destek olmaya çalışan bir geri dönüşüm mecrası.

Şu anda 40 ailenin her ay erzak ihtiyacını temin ederek dağıtımlarını sağlıyor. Gelen bildirimler doğrultusunda yeni aile ziyaretleri gerçekleştiriyor. Ailelerin kimlik bilgilerinin doğruluğu teyit edildikten sonra, gerçekten ihtiyacın olduğuna kendi bünyesinde yapılan toplantılarla karar veriliyor ve ardından 6 aylık bir yardım süreci başlatılıyor. 6 ay sonrasında ise ailenin durumu gözden geçirilerek tamam ya da devam kararı alınıyor.

Bu gönül hikayesine yoğun emek ve dayanışma gerektiren sürdürülebilirliği esas alan bir çabalar bütünü demek herhalde yanlış olmayacaktır.

Bülent KÜÇÜK

Bülent KÜÇÜK

Bülent KÜÇÜK

Bülent KÜÇÜK

Bülent KÜÇÜK

Bülent KÜÇÜK

BİR FUTBOL HİKAYESİ KARŞILIĞ

Fotoğraf: Arzu DEDEOĞLU - Batur SEÇİLMİŞ

Yazı: Arzu DEDEOĞLU

Bir Pazar akşamüstü yolunuz Kalamış Parkı'na düşerse, futbol sahalarındaki alışılmadık kalabalık sizi bir anlığına duraklatacak. Kadın ve erkek oyuncuların bir arada maç yapıyor olmasıyla meraklanacak, daha da dikkatli izlemeye başlayacaksınız. Kaçan yüzde yüzlük bir gol pozisyonunun ardından kulaklarınız sahadan yükselen kaçınılmaz küfürlerle hazırlanırken, oyuncunun üzüntüsünü hafifletmeyi amaçlayan samimi alkışlar şaşkınlığınızı daha da artıracak. Sahaya iyice yaklaşacaksınız, zihninizdeki standart futbol algılarınız geçen her dakikada birer birer yıkılırken, görüp görebileceğiniz şeyler karşı takım oyuncularının oyun sırasında birbirlerine karşı nezaketleri, gol pozisyonunu yakalamış bir erkek oyuncunun topu kaleye göndermek yerine yakınlarında pas atacağı bir kadın arayışı, kendilerine gol atan karşı takımın oyuncusuna tezahürat yapan güler yüzlü oyuncular, eğlence, kahkaha olacaktır.

Garip, hatta belki biraz ütöpik olduğunu düşünüyorsunuz değil mi?

5 yıl önce bir grup güzel yürekli insanın “Karşı Lig”i kurarken akıllarından geçen de tam olarak buydu işte.

Karşı Lig amatör bir futbol organizasyonu. 2014 yılında “Endüstriyel futbola, ırkçılığa, milliyetçiliğe, cinsiyetçiliğe, her türlü nefret söylemi ve ayrımcılığa karşı lig” sözüyle yola çıktı. Ve o gün bugündür amaçlarından hiç sapmadan, ideallerini hiç bozmadan sahalarda top sürdürmeye devam ediyorlar. “Futbol borsada değil arsada oynanır”, “Yarışma değil dayanışma” en çok akılda kalıcı söylemleri. Lig, mahalle futbolu kültürünün modern bir versiyonunu yaşatmaya çalışıyor, bundan dolayı hakeme ihtiyaç duymuyorlar. Herhangi bir anlaşmazlık yaşandığında karşı takımın beyanı esas alınıyor.

Karşı Lig'de Ayak Takımı, Beleştepe, Fahrenayt 451, Forza Yeldeğirmeni, Selamsız Badosu gibi isimleri dikkat çekici şekilde seçilmiş 16 takım var. Takım sayısı sezondan sezona değişebiliyor. Her lig başında takımlar yeniden kurulup revize

ediliyorlar, oyuncular, formalar belirleniyor. Formaların arkasında yazan isimler bazen oyuncuların kendi isimleriyle bazen mesaj içeren isimler olabiliyor.

Ligdeki takımların herhangi birinde oyuncu olmak için futboldan anlamınız gerekmez, hatta klasik futbol kurallarını saha dışında bırakmanız en iyisi. Cinsel kimliğiniz, yöneliminiz, ırkınız, diliniz, yaşıınız da önemli değil, tek koşul ayrımcı bir insan olmamanız ve tabii ki sahada küfür etmemeniz.

Karşı Lig'de takımlar 20 kişi civarında, lig duyuldukça oyunculuk talebi de artıyor tabii, hatta bu fotoröportajı hazırlarken biz de epey etkilenip oyuncu olmak için takımlarla görüşmelere başladık, her takımın istisnasız ortak tepkisi ise “hemen gelin!” oldu. Yani sezon başı, ortası, sonu farketmez, ne zaman isterseniz kendinize bir takım seçip lige dahil olabiliyorsunuz.

Takımlar her maçta sahaya 7 oyuncu çıkarabiliyorlar ve bunlardan 3'ü kadın olmak zorunda. (Yeni sezonda hedeflenen ise 4 kadın oyuncu zorunluluğu) Eğer herhangi bir maçta kadın oyuncularınızda eksik varsa ya o hafta maça çıkamıyor, mağlup sayılıyorsunuz ya da çevredeki kadınlardan bir oyunluk yardım rica ediyorsunuz. Bu kuralda taviz verilmediğini söyleyen oyuncular nedenini şöyle açıklıyorlar: “Kadınlarla oynamayı, kadınlarla hayatın her alanında olduğu gibi burada da yan yana durmayı bileceksiniz!” demek için buradayız. Futbolun erkek oyunu olduğu algısını yıkmak istiyoruz. Eril şiddete karşı bir duruş sergiliyoruz.”

Maç süreleri her devre 25'er dakikadan 50 dakika. Sahada en önemli amaç oyuncuların teknik yeterlilikleri, cinsiyetleri, fiziksel güçleri ne olursa olsun herkesin oyun içerisinde aktif olarak rol almasını sağlamak, kimseyi oyun dışında bırakmamak.

Maç aralarında, köşelerine çekilip rakiplerini nasıl mağlup edeceklerini planlamak yerine, karşı takımın oyuncularıyla beraber sahaya yayılıp güle eğlene muhabbet eden oyuncular ligin ruhunu biraz daha anlamınızı sağlıyor. Maçlar sırasında en

keyifli şeylerden biri de kale kenarında oyuna girmeyi bekleyen yedek oyuncuların takım arkadaşlarına taktik verirken, bir yandan da sahalarına giren karşı takımın oyuncularına sataşmalarını izlemek. Kendi aralarındaki mücadeleden uzak şakalaşmalar sizi ilk başta şaşırtsa da aslında doğru olanın bu olduğunun, futbolun bize öğretildiği gibi kıran kırana bir mücadele değil, sadece bir spor, eğlence olduğunun ayırına varıyorsunuz.

Karşı Lig'de yer alan takımlardan Beleştepe'nin istisnasız her maçında köşede kasketiyle oyunu pür dikkat izleyen, oyunculara taktikler veren ünlü bir sima var ki, futbolla biraz ilgili herkes onu ve endüstriyel futbola karşı verdiği mücadeleyi mutlaka bilir. Yıllardır yeteneklerine ve çalışkanlığına rağmen, ideallerinden taviz vermediği için önüne hep engeller konulmuş, işsiz bırakılmış Teknik Direktör Adnan Dinçer Karşı Lig'in önemli isimlerinden. Dinçer Karşı Lig ile tanışmasını şöyle anlatıyor:

“Bir gün yönetmen Emre Sarıkuş bana geldi ve ‘Hocam sizin belgeselinizi yapmak istiyorum’ dedi. ‘Teknik Direktör – Adnan Dinçer’ isimli belgesel benim profesyonel futbol hayatımı, başarılarımı, endüstriyel futbol dünyasında uğradığım haksızlıkları tüm açıklığıyla anlatıyor. İlerleyen zamanlarda Emre ve arkadaşları bana Karşı Lig'den söz ettiler, ‘Lig içinde Beleştepe diye bir takımımız var, bizim hocamız olur musun?’ dediler. Ben kendimi gençliğe adanmış bir insanım ve hayatımda hiçbir zaman da cinsiyet ayrımı yapmadım. Benim birçok kız öğrencim de oldu. Karşı Lig'in ideallerini de duyunca kabul ettim tabii ki. Haftada bir çocukları çalıştırıyor, maçlarını da mutlaka izlemeye çalışıyorum.”

Karşı Lig'e profesyonel futbolcuların desteği bununla sınırlı değil, birkaç jübilesini vermiş oyuncu da zaman zaman takımlara destek için maçlara giriyorlar. Tanışma şansına eriştiğimiz iki isim ise Hande Dengizer ve Azeri futbolcu Lalezar Valiev. Onlarla da maç öncesi hazırlıkları sırasında sohbet etme imkanı bulduğumuzda altını çizerek söyledikleri ‘Karşı Lig’de herkesin gerçekten de çok

güzel bir ideali gerçekleştirmek için mücadele ettikleri’ oldu. Bu da onları Karşı Lig sahalarına çeken en önemli etken olmuş.

Karşı Lig'in çalışmaları yalnızca sahada bitmiyor. Lig başında takımlar kendi kumbaralarını oluşturup, lig sonunda toplanan yardımları birleştiriyorlar. Daha sonra yine ortak bir kararla o günün gündemine göre belirlenen yerlere yardımda bulunuyorlar. Bugüne kadar toplanan paralarla Soma'da hayatını kaybeden işçilerin çocuklarının okul ihtiyaçlarını, sokak hayvanlarının mama ve barınak ihtiyaçlarını, sokakta yaşayan ailelerin ve yine Diyarbakır'da evini terketmek zorunda kalan ailelerin ihtiyaçlarını karşılamışlar. Bu sezon ise daha çok tema belirlemişler, aralarında en çok öne çıkanları kötü koşullarda yaşayan trans kadınların hayat kalitesini biraz daha artırmaya yönelik eşya yardımı ve Tunceli'de yanan ormanları yeniden yeşertmek adına fidan dikimi.

Futbol bir yana yine Karşı Lig adı altında her yaz bir günlük beach voley turnuvası da düzenliyorlar. Ve o turnuva sonunda topladıkları parayı da mutlaka sokak hayvanlarının ihtiyaçlarına harcıyorlar.

Tüm bu yardımların yanı sıra takımlar o günkü gündeme göre maç öncesinde hazırladıkları pankartları açarak bir farkındalık yaratmaya çalışıyor. “25 Kasım Kadına Karşı Şiddetle Mücadele Günü” gibi önemli günlerde ise özel maçlar düzenliyorlar. İzleme ve fotoğraflama fırsatı bulduğumuz o günkü maçta tüm takımlarda oynayan kadınlar kendi aralarında iki karşı takıma ayrılıp, nezaketin neredeyse elle tutulacak kadar yoğun olduğu çok güzel bir oyun gerçekleştirdiler.

Özetlememiz gerekirse Karşı Lig güzel insanların güzel amaçlarla bir araya geldiği, eğlenmek ve spor bir yana futbolu dünyayı daha iyi bir yer haline getirmek için araç olarak kullandıkları, hiçbir ayırım yapmadan dokundukları ihtiyaç sahibi herkesi, hayvanları, doğayı gözetip mutlu ettikleri, Kadıköy semtinin hepimizin içine umut serpen en güzel oluşumlarından biri.

Arzu DEDEOĞLU

Arzu DEDEOĞLU

Batur SEÇİLMİŞ

Arzu DEDEOĞLU

Batur SEÇİLMİŞ

Batur SEÇİLMİŞ

Arzu DEDEOĞLU

Batur SEÇİLMİŞ

ENGELLERE KARŞI BİR YAŞAM HİKAYESİ

Fotoğraf: Gülay AKIN
Yazı: Gülay AKIN - Şakir AYRAL

Dünyada ve ülkemizde engelli insanların yaşadıkları sorunlar sadece onların değil, ailelerinin, çevrenin, toplumun, kısacası tüm insanlığın ortak sorunu. İnsanların engelli olmaları çeşitli faktörlere bağlı olarak ortaya çıkan bir sonuç olmakla beraber, engellilerin normal bir hayat sürmeleri ancak toplumsal duyarlılığın, empatinin oluşturulmasıyla mümkün.

Gerek sosyal yaşamda, gerekse iş yaşamında kendilerine çok zor yer bulabilen ve yaşamın birçok alanında çeşitli engellerle karşılaşan bu insanlara acımak ve onların bu durumları karşısında duygulanmak yerine, onların seslerini daha yakından duyabilmek, hatta duyurabilmek fotoğrafçı Gülay Akın'ın "Kadıköy'ün Sakinleri" projesindeki tema konusu olarak şekilleniyor.

"Türkiye genelinde sayıları beş milyona ulaşan engelli dostlarımızdan ne kadarı Kadıköy'de yaşıyordu? Onların yaşamlarını gözlemlene imkanı var mı? Günlük yaşantılarına girmem ne kadar mümkün olur?" gibi sorularla konuya ısınmaya çalıştığı dönemde bir arkadaşının tanışmalarına vesile olmasıyla Gülay Akın'ın yolu, önce Suat Avcı ile daha sonra da Ercan Kaya ile kesişiyor. Hikayenin geri kalanını Gülay Hanım'dan dinleyelim.

"Suat Avcı 37 yaşında, hayatını tekerlekli sandalyesinde devam ettiriyor. Süt satarak ve simit büfesinden aldığı kira geliriyle geçimini sağlamaya çalışıyor. Bununla birlikte, Bedensel Engelliler Dayanışma Derneği'nde danışmanlık yapıyor. Beklenenin aksine her zaman pozitif ve enerji dolu. Geleceğe dair sürekli hayallerini yeşertiyor, bu uğurda büyük uğraş veriyor.

İlk buluşmadan itibaren Suat ile Kadıköy'ü birlikte arşınlamaya başladık. Sokakları, iskeleleri birlikte geziyor, metro ve vapurla seyahat ediyorduk. Daha önce hiç dikkatimi çekmeyen dik yokuşların, Arnavut kaldırımların, yüksek ve bozuk kaldırımların

tekerlekli sandalyeye bağımlı insanlar için ne denli zorlu olduğunu daha iyi anlamaya başladım.

Bir bankamatığı kullanmak ne kadar ızdırıp verebilir ki? Ama Suat için ne denli zor olduğunu birlikte deneyimlerken farkına varıyorum. Gerçekten onları toplumda yok mu sayıyoruz, ya da görmezden mi geliyoruz?

Gezimiz esnasında verdiğimiz küçük molalar Suat'ın ağzından hikayesini öğrenmem için fırsat yaratıyordu. Her zaman söze; "anlatsam benim hayatım roman olur" diye başlıyordu Suat. Ben de; "bu sefer özet geçelim, roman yazacak kadar iyi değilim" diyerek şakayla karışık havayı yumuşatıyordum.

İşin özünde ise gerçekten dramatik bir hikaye yatıyordu. Henüz 18 yaşında, Batman'dan çalışmak için geldiği Yalova'da, 1999 yılındaki depremde enkaz altında kalarak iki saat boyunca verilen bir yaşam mücadelesi... Sonrasında ise, kurtarma çalışmaları esnasında yapılan hatalı müdahaleler sonucunda tekerlekli sandalyeyle tanışmak zorunda kalma... Peki, neydi tekerlekli sandalye?

Tekerlekli sandalye;

-Sınırlanmış bir yaşam demekti,

-Maddi sorunlar demekti,

-Duygusal boşluklara girmek ve çok sevdiği nişanlısı tarafından terk edilmek demekti.

Ancak bugün Suat, bu engellerle yaşamayı öğrenmiş ve hayata dört elle sarılarak yaşamına devam ediyor, umudunu BEDD deki dostlarına yardımcı olarak diri tutuyor."

Suat ile gerçekleştirilen geziler esnasında Gülay Akın bu kez de Kadıköy Halk Eğitim Merkezi'nde eğitmen olan Ercan Kaya ile tanışır. Dinlemeye devam ediyoruz.

“Ercan 1987 Diyarbakır doğumlu ve 15 yıldır ailesi ile Fikirtepe’de yaşıyor. Suat’ın aksine konuşmayı pek sevmeyen, içine dönük bir yapıya sahip.

Daha 18 yaşının hayallerindeyken, kemik kanseri olduğunu öğreniyor, hastalığı ilerlediğinde ise bir bacağını kaybederek koltuk değneğiyle yaşamaya başlıyor. Ercan daha çok genç. Gelecek için hayallerini, beklentilerini hep canlı tutuyor.

Zamanını daha verimli geçireceği düşüncesiyle, 2008 yılında Kadıköy Belediyesi’nin Kuyubaşı’nda açtığı cam atölyesi eğitimlerine katılıyor. Zamanla bu konuda kendisini geliştirerek usta oluyor ve halen devam etmekte olduğu Kadıköy Belediyesi Halk Eğitim Merkezi’nde cam kumlaması alanında eğitmenlik yapmaya başlıyor.

Bunun yanında, Ercan her zaman oynamaktan büyük bir keyif aldığı futbola ciddi zaman ayırıyor. Şimdilerde, İstanbul Ampute Futbol takımında bir forvet oyuncusu olarak spor hayatını sürdürüyor.

Engeline ve üstesinden geldiği sağlık problemlerine rağmen, hayata sınıksız tutunuşu, gayretli ve disiplinli yaşam tarzıyla birçok engelli için artık bir ilham kaynağı durumunda aslan yürekli Ercan.”

Gülay AKIN

Gülay AKIN

Gülay AKIN

Gülay AKIN

Gülay AKIN

Gülay AKIN

Gülay AKIN

Gülay AKIN

DESTEĞİNİZ
İÇİN
TEŞEKKÜR EDERİZ
:)

GİTAR: VİYOL GASEL DENİZ GABİS

BİR SOKAK MÜZİĞİ HİKAYESİ

Fotoğraf: Özgür KESER BAĞCI
Yazı: Özgür KESER BAĞCI - Şakir AYRAL

Müziğin evrensel olduğu gerçeği belki de en çok sokakta kendini gösteriyor. Müziği sokağa taşıyan sokak müzisyenleri, aynı anda birbirinden farklı yüzlerce insanla buluşuyorlar .

Her gün sokakta yolumuz kesişiyor onlarla. Kimi zaman aldırmadan devam ediyoruz yolumuza, kimi zaman durup eşlik ediyoruz şarkılarına...

Şehrin herhangi bir yerinde kulağımıza çalınıyor şarkılar, tüm o koşuşturmanın içinde kalbimize dokunuyor sokak müzisyenleri...

Onlar, sokağın renkleri.

Hepsi kendine has hikayesi ve tarzıyla karşımıza çıkan müzisyenler, aslında bulundukları yerde bir kültür ve toplumsal bileşke oluşturuyorlar. Müzik sayesinde, dili, inancı, ekonomik gücü, hayat felsefesi ne olursa olsun pek çok insanla iletişim kurmayı başarıyorlar.

Sokak müzisyenliği aslında, kısıtlamalardan uzak, zaman, mekan baskısı olmadan herkese dokunabilmek, biraz da daha “görünür” olmak demek. Kimi durup dinleyen, kimi ufak da olsa destek sağlayan, kimi de belki duyduğu şarkının sebep olduğu tebessümle geçip giden insanların kalbine dokunmak demek. Sesini, sözünü sokağa taşımak, belki de hayatında hiç enstrüman görmemiş bir çocuğun hayretine tanık olmak, o gün o sokağa, o caddeye yolu düşen insanlarla eğlenmek, ortak bir duyguyu paylaşmak demek...

Kadıköy'ün pek çok noktasında, metroda, vapurda karşılaştığımız bu sokak müzisyenlerinin kimi müzik eğitimi almışken kimisi de alaylı. Hepsinin sokak müzisyenliğine yönelmek için farklı sebepleri var.

Hayatın tam içinde durarak sadece müzikle kurdukları, bedeli önceden belirlenmemiş bu paylaşım maddi olarak her zaman bekleneni vermese de, onlara “özgürlük” sağlıyor.

Bunu gerçekleştirirken şüphesiz pek çok zorlukla da karşılaşılıyorlar: Kazancını sadece bu yolla sağlayanların o gün eve eli boş dönme ihtimali var. Öte yandan mevsim koşulları ya da insanların negatif yaklaşımları da olumsuz etken ortaya çıkabiliyor. Ancak, müzikle seslerini duyurmak için seçtikleri yol, salt gelir kaynağı olmanın ötesinde, bir yaşam biçimi onlar için. Hal böyle olunca da, karşılaştıkları güçlükler sokaktan vazgeçmelerine, başka alanlara yönelmelerine yol açmıyor.

Fotoğrafçı dostumuz Özgür Bağcı da Kadıköy'ün Sakinleri projesine Kadıköy'ün ruhunu tınılarıyla, ezgileriyle kulaklarımıza üfleyen Kadıköy'ün sokak müzisyenleriyle katkı sağlamak istedi.

Bu hikayenin kahramanları olan Berk ve Berfin sesini, müziğini sokağa taşıyan iki genç.

Berk, sokak müzisyenliği yaparken ortak arkadaşları sayesinde tanıyor Berfin'le ve böylelikle birliktelikleri başlıyor. Müziğe ikili olarak devam etme kararı alıyorlar.

Berk bundan altı yıl önce bunalımlı bir dönemindeyken annesi gitar kursuna göndermek istiyor. Yolda yürürken herhangi bir müzik markete giriyor ve “en ucuz gitar hangisi” diye sorarak alıyor gitarını.

Müzik yapmak için sokağı seçiyorlar, çünkü hesap soran bir işyeri patronu ya da istek parçası çalınmayınca tavır yapan dinleyici yok sokakta.

Aile bağları hasarlı ikisinin de. Söylediklerine göre sokak müzisyenlerinin neredeyse tamamının ya anne/babasıyla arasında mesafeler var ya da kaybetmişler ikisinden birini.

Hayvan sevgileri çok büyük. İki kedi, bir de köpek dostlarıyla şimdiden kocaman bir aile olmuşlar. Yakın zamanda da evlilik var planlarında.

Olduklarından farklı görünmeye çalışmayan, paylaşmayı seven, hayattan büyük keyif alan, eğlenceli çocuklar.

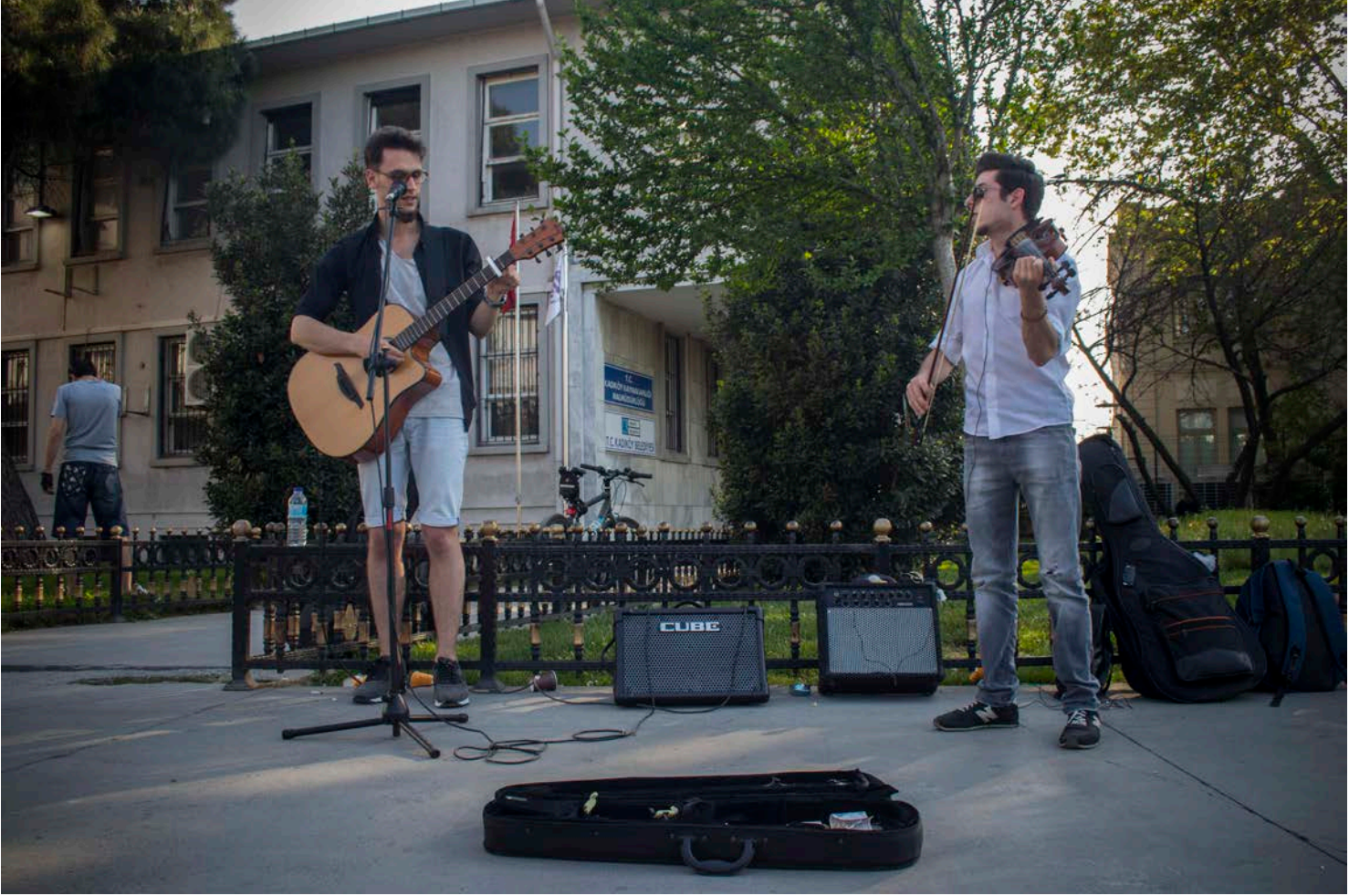
Özgür KESER BAĞCI

Özgür KESER BAĞCI

Özgür KESER BAĞCI

Özgür KESER BAĞCI

Özgür KESER BAĞCI

Özgür KESER BAĞCI

Özgür KESER BAĞCI

Özgür KESER BAĞCI

ZAMANI TAŞIYANLARIN HİKAYESİ SAHAFLAR ve ANTİKACILAR

Fotoğraf: Nil AYRAL

Yazı: Şakir AYRAL - Nebahat NAKSOY SAYAR

Geçmişle, günü ve geleceği buluşturan asma köprüler...

Tarihi milattan önceye dayanan bir semtte sahaflara ve antikacılara rastlamak elbette şaşırtıcı olmasa gerek.

Altının gerçek değerini sarrafların anlaması gibi;

Bir eşyanın malzemesini, yaşını, değerini antikacılar; eski bir kitabın el yazması mı matbaa baskısı mı olduğunu en iyi sahaflar anlar.

Nadide olanı bulur, alır, korur ve yeni gözlere, ellere, zihinlere sunarlar.

Her ne kadar toplum katmanları günümüzde artık belirli konularda kaynak toplayıp derinlemesine bilgi edinme yerine -internet veya kişiler üzerinden- 'hap bilgi' sondajına evrilmeye yüz tutmuş olsa da, Kadıköy sahip olduğu sosyo-kültürel yapı çeşitliliği ve zenginliği ile Osmanlı'nın sahaf ve antika eşya kültürünü yaşatmaya var gücüyle devam ediyor.

Fotoğrafçı dostumuz Nil Ayrıl da Kadıköy'ü bu açılardan inceleyerek Kadıköy'ün Sakinleri projesine katkı sağladı.

Beyazıt Sahaflar Çarşısının yıllar itibarıyla işlevini yitirmesiyle 1980'ler sonrası, Beyoğlu, Ortaköy Beşiktaş ve Kadıköy'de yeni mekanlar oluşmaya başlar. Boşalmaya başlayan pasajlarda kitapçılar yer edinme yoluna gider. Bir kitapçı yanına bir başka tanıdığı kitapçıyı çekip zamanla küçük çarşılar meydana getirir. 80 darbesinin yol açtığı istihdam yıkımlarından ciddi yara alan siyasi İslam ve sosyalist düşünceye sahip nice okurun kitaplarıyla hayatını idame ettirme arzusuna yönelmesiyle İstanbul'da sahafılıkta bir patlama yaşanır.

Kadıköy'de 1980'lere kadar sahafılığın tarihine yönelik çok belirgin izlere rastlanmaz. Bu dönemle birlikte Osman Serhat Erkekli, Nurullah Can ve Lütfi Seymen'in önderlik ettiği

'kaldırımlarda kitap satıcılığı' ile başlayan hareketlenme, yaşanan zorluklar nedeniyle dükkanlaşmak yönünde değişim gösterir. Kafkas Sineması Pasajı da böylece mesken tutulmaya başlanır. Sinemanın eksenini sanat ve festival filmlerine çevirmesiyle pasaj farklı bir hale bürünür. Burada açılan birkaç dükkan Kadıköy sahafılığının çekirdeğini oluşturur. Bahariye tarafındaki Kafkas Pasajı oluşumuna alternatif olarak bu kez de Çarşı bölgesinde Akmar Pasajı ortaya çıkar. Kadıköy'ün duayen sahaflarından Müteferrika, Lütfi Seymen'in önderliğinde kurulan pasajda 1987-1994 arası civarın sahaf ve antikacıları toplanır ve mekan 7 yılda aranan bir çarşı haline gelir.

1990 ların başlarında Pazar günleri PTT binası arkasındaki Neşet Ömer Sokak ile Muvakkithane Caddesi boydan boya kitap sergilerine ev sahipliği yapar. Aynı dönemde yine Pazar günleri Kuşdilinde Salı Pazarının kurulduğu meydana her türlü eski, kullanılmış eşya, kitap, kaset/CD nin satıldığı yüzlerce tezgahın oluşturduğu Bit Pazarı kurulur. Bir süre sonra bu sergileri daha hijyenik koşullara büründürme çabaları ikinci el pazarların sonunu getirir. 1994 yılında Akmar pasajına ders kitapları satmak amacıyla açılan bir dükkan, pek çok sahafı çok daha karlı olan test ve ders kitabı işine döndürür. Önce antikacıların sonrasında da sahafların terk etmesiyle Akmar Pasajı bugünlerin kitapçı profili ile yoluna devam eder.

Bugün Çarşı'dan Moda'ya uzanan Caferağa Mahallesi boyunca pek çok sahaf Kadıköy'ün geçmişten gelen kültür zenginliğini yaşatmaya devam ediyor. Son yıllarda Beyoğlu'ndan başlayarak gelenekselleşen sahaf festivallerinin ilçe belediyesinin desteğiyle Kadıköy'de düzenlenmeye başlaması; -her ne kadar ağırlıklı ikinci el kitap satışı merkezinde seyreitse de- sahafılığın ruhunu yaşatan sergi tezgahları ve kitap müzayedeleri ile ziyaretçilerin

geçmişle günümüz arasında bir bağlantı kurarak, kendi tarih belleklerini canlandırmalarına ışık tutuyor.

Çarşının kalabalığından sıyrılıp Moda'ya doğru uzanmak istediğinizde, tarih kokan bir mekanla karşılaşsınız.

Kadıköy'ün çok uluslu nadide eşyalardan oluşan Antikacılar Çarşısını da içinde barındıran Tellalzade Sokağıdır burası...

Bundan tam on yıl öncesine kadar Kadıköy çarşısının kör noktasında olan ve çoğu depo olarak kullanılan işyerlerinden oluşmaktayken, Kadıköy'ün değişik yerlerine dağılmış antikacıların birer ikişer gelmeleriyle bugünkü halini almış. Çok sayıda tarihi eser niteliğinde binanın da bulunduğu sokak, günümüzde geleneksel dokusunu hala korumakta.

Zamanın izlerini taşıyan antika saatlerin, tabloların, mistik görünümlü gramafonların, tarihi filmlerde rastlamaya alışık olduğumuz çay takımlarının arasından geçerken rastlanan modern cafe/barlar da gökkuşağının seyrine doyum olmaz çok renkliliğini sunar gözlere.

Antika severler ve müzayede meraklılarının küçük cenneti olmuş bu mekanda eski ve az bulunur plaklara da rastlamak mümkündür.

Bazı semtler vardır insana yakıştırılan sıfatlarla anılır, işte bu yüzdendir ki Kadıköy'de böyle şahsına münhasırdır...

Kaynakça:

-Lütfi Seymen – “Kadıköy Sahaflığı”, Beylikdüzü Sahaf Festivali, Eylül 2018;

www.youtube.com/watch?v=6RWjPjEaRsM

-Emine Aktaş – “Antikacılar sokağı: Tellalzade”, 2013;

eaktasyaprak.blogspot.com/2013/07/antikaclar-sokag-tellalzade.html

Nil AYRAL

Nii AYRAL

NİL AYRAL

Nii AYRAL

Nil AYRAL

Nil AYRAL

Nil AYRAL

Nil AYRAL

BİR USTALIK HİKAYESİ ZANAATKÂRLAR

Fotoğraf: Rauf AKBABA
Yazı: Fauf AKBABA - Şakir AYRAL

Zanaatkâr, sermayeden çok nitelikli emeğini kullanarak el ustalığı isteyen işler yapıp mal üretiminde bulunan kişi olarak tanımlanmaktadır.

Richard Sennett, yazdığı kitaplar içinde en tutkusu olan Zanaatkâr'da, bu meslek erbabına şöyle bir açıklama getiriyor:

“Zanaatkâr, temel bir insani içgüdüyle ilgilidir: bir işi başka bir şey için değil de yalnız o iş için yapmak. Sözcük, endüstri toplumunun gelişiyile yitmekte olan bir yaşam tarzını akla getiriyor olsa da, zanaatkârın dünyası maharetli el emeğinin çok ötesine, bugüne, bütün insan uğraşlarına uzanıyor.

Tarih boyunca teoriyle pratik, teknikle dışavurum, zanaatçıyla sanatçı, üreticiyle kullanıcı arasında fay hatları oluştu; ancak modern toplumla birlikte bu tarihsel mirasın izleri silinmekle kalmadı, değerler de unutulmaya yüz tuttu. Hâlbuki zanaat ve zanaatkârın geçmişi bize aynı zamanda araçları kullanmanın, işi örgütlemenin, malzeme hakkında düşünmenin başka yollarını gösterdiği gibi hayatı nasıl yaşamak gerektiği hakkında güzel öneriler sunuyor. “

Zihnimizde beliren zanaatkâr, küçük atölyesinde yalnız başına çalışan yaşlı bir marangoz ya da bir bakırcı olabilir. Hatta doktor, laboratuvar teknisyeni, mimar, bilgisayar programcısı, çello ya da keman imal eden ile kemancı icra eden müzisyen de bu kapsamda ele alınabilir. Tüm bu zanaatkârların ortak özelliği, uzun bir zaman aralığında becerinin edinilmesi ve edinilen bu becerinin yalnızca imal etmek değil, sorunlar karşısında imal ettiğini tamir etmek için de kullanılabilmesidir. İster keman virtüözü olsun ister usta bir marangoz, işinin ehli biri olarak kabul edilmesi için uzun ve yoğun çalışma saatlerine ihtiyaç duymaktadır. Yapılan ölçümler burada sözü edilen uzun çalışma süresine ilişkin on bin saatlik bir değeri bize vermektedir. Ancak bir zanaatkârın sahip olduğu on

bin saatlik deneyimin içinde bireyin ötesinde toplumun da payı önemlidir. Bir çırağın ustalık kazanması sürecinde ustasından öğrendikleri, bilgi aktarımını ve binlerce yıllık birikimi de simgelemektedir.”

Kadıköy'ün Sakinleri projesi kapsamında fotoğrafçı dostumuz Rauf Akbaba da Kadıköy'ün zanaatkârlarını odağına aldı. Unutulmaya yüz tutan zanaatlardan el emeği kundura imalatı, sedef kakmacılık ve antika tamirciliğine on bin saatten fazlasını vermiş üç usta zanaatkârı yakından tanıma fırsatını buldu, bizimle de buluşturdu.

Kundura Ustası Yurdakul Gürol:

Mesleğinde 50 yılı aşkın bir süredir emek veren Yurdakul Gürol, Kadıköy Reşit Efendi Sokak No:42'de “Yurdakul Kundura” mağazası ile faaliyetine devam etmektedir.

3 kuşak baba mesleğini, oğulları ile birlikte sürdürmenin gururu ve mutluluğu ile, sahip olduğu yüksek hayat enerjisini tüm samimiyetiyle etrafına yansıtmakta, memleketi Adana'nın sıcaklığını hissettirmektedir.

Tamamen eski usul el emeği göz nuru ile özel sipariş ve tasarım ayakkabı imalatına yoğunlaşan Yurdakul Bey, 1972 yılından beri Kadıköy'de meslek hayatına devam etmektedir.

Şu an tüm sektörlerde hâkim olan otomasyonun, her şeyden çok fazla üretilmesini ve kısa bir süre sonra da birçoğunun çöpe dönüşmesine sebep olduğunu ifade eden Yurdakul Usta, ruhu olan işlerin değerini her zaman koruyacağını, bu sebeple de her ne kadar azalmaya yüz tutmuş olsa bile, 21. yüzyılda esnaf ve zanaatkârların farklı bir değer kazanacağını belirtiyor.

Sedef Kakma Ustası Selahattin Özay:

Kadıköy'ün daha çok Antikacılar Sokağı olarak bilinen Tellalzade Sokak'ta, "Üsküdar Antik Mağaza" adı ile faaliyet gösteren Selahattin Özay, 1994 yılından beri antika mobilya tamir ve bakımı yapmakta, özellikle de sedef kakma işinde uzmanlığını devam ettirmektedir.

Aynı şekilde, mesleğinde 35 yılı aşkın bir süredir çalışmakta olan Birol KURU ile birlikte götürdükleri atölye faaliyetlerinde daha çok, klasik ve antika İtalyan, Fransız ile İngiliz tipi mobilyaların tamirleri, tamamen aslına uygun ve geleneksel malzeme kullanılarak el işçiliği ile yapılmaktadır.

Çıranklıktan gelme olduklarını belirttikleri mesleklerinde, ustalarının zamanında iş yetiştirmekte zorlandıkları derecede talep olduğunu, ancak modern yaşamın ve alışkanlıkların getirdiği beklenti sebebiyle antika eşyaya artık sadece belli bir kesimin ilgi duyduğunu ifade etmektedirler.

Özellikle sedef kakma ustalığının gittikçe azaldığını belirten Selahattin Usta, bu konuda bazı eğitim ve kursların olmasına rağmen bunların mesleğin tüm inceliklerini kazandırmakta eksik kalmasından üzüntü duymaktadır.

Hem tamir hem de alım satım işini yaptıkları atölye ve mağaza daha önce Üsküdar'da yer almaktayken, 2010 yılından beri ise Kadıköy'de, birbirinden güzel klasik mobilya ve eşya arasında faaliyetini sürdürmektedir.

Bronz Ustası Bekir Ülker:

El sanatlarına karşı çocukluktan gelen bir ilgisi ve sevgisi olan Bekir Ülker, bir arkadaşının vasıtası ile hobi amaçlı başladığı bronz eşya ve antika tamiri işine, daha önce 20 yıldır yapmakta olduğu oto yedek parça işini bırakarak, son 10 yıldır bir fiil severek devam etmektedir.

Kadıköy Osmanağa Mahallesi Ankara İşhanı'nda devraldığı 25 yıllık atölyede özellikle bronz malzemeden yapılmış avize, aydınlatma ürünleri ve muhtelif metal antika eşyayı özenli bir tamir ile hayata döndürmektedir. Ayrıca, kendi özgün tasarımları ile aplik masa saati gibi muhtelif dekoratif ürünleri meraklıları için üretmekte ve satmaktadır.

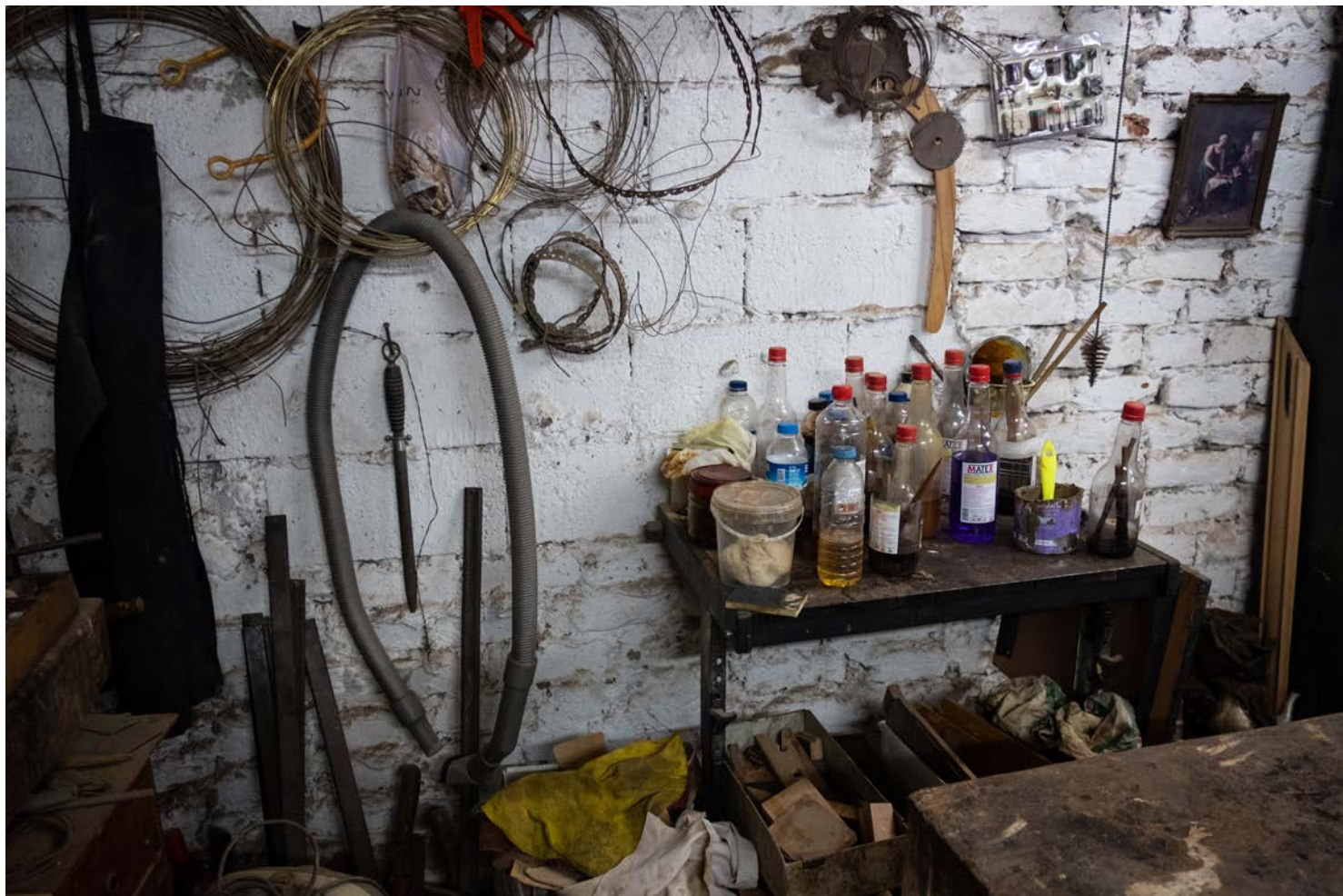
Mesleğini severek yapmasında en önemli faktörün kendi başına bir şeyleri ortaya koymanın yanı sıra, sürekli olarak kültür sanat ve moda yakın olmanın verdiği öğrenme ve yeni çevrelere girebilme avantajını da önemseyen Bekir Usta, gelecekte atölyesinin de içinde bulunacağı bir antika mağazası açmayı hedeflemektedir.

Kaynakça:

Richard Sennett – "Zanaatkâr" – Ayrıntı Yayınları, 2009

Rauf AKBABA

Rauf AKBABA

Rauf AKBABA

Rauf AKBABA

Rauf AKBABA

Rauf AKBABA

Rauf AKBABA

Rauf AKBABA

Gm

3 fr.

Çocuk ça bir aşk

BİR MÜZE HİKAYESİ

Fotoğraf: Fatma Vildan ESİN

Yazı: Fatma Vildan ESİN - Şakir AYRAL

Fotoğrafçı Vildan Esin Kadıköy'ün Sakinleri projesinde Kadıköy ilçesi sınırları içinde bulunan 3 müzeyi Kadıköylü bir çocuk olan 8 yaşındaki arkadaşı Hazal Sakarya ile ziyaret etti. Hazal, her müzede farklı hikayelerin keyfini çıkarırken, Vildan Esin de onun gözünden görmeye çalışarak müzeleri fotoğrafladı.

Hazal ile ilk durağımız; Kadıköy ilçesinin Göztepe semtinde bulunan Şair ve Yazar Sunay Akın tarafından 23 Nisan 2005 tarihinde açılmış olan İstanbul Oyuncak Müzesi.

Müzede 1700'lü yıllardan günümüze oyuncak tarihinin en güzel örnekleri sergileniyor. Sunay Akın'ın ailesine ait olan köşkün her odası birbirinden renkli ve farklı maceralarla dolu. Oyuncakların sergilendiği her alan bir oyun alanı, tiyatro sahnesi gibi Adapazarı'ndan gerçek bir tren vagonundan sökülüp getirilen kompartıman içinde etrafı seyrederken arka plandan gelen ses efektleri ile gerçek bir trenin penceresinden trenin tarihine doğru bir yolculuğa çıkıyorsunuz.

Müzede her alan vitrinin arkasından bakılan değil, yaşanan alanlar. Cam vitrinlerin içinde bulunan birbirinden güzel yüzlerce oyuncak arasında evcilik oynadığınız bebeğiniz, kurşun askerleriniz, metal arabalarınız, kısacası çocukluk anılarınız sizi bekliyor.

Her vitrinin yanında bulunan QR kodları ile Sunay Akın'ın sesinden oyuncakların hikayelerini dinlemek de ayrı bir keyif. Ziyaretinizde alt katta bulunan müze kafede, köşesine oturmuş Sunay Akın'ı görmemiz ve hatırını sormanız her zaman mümkün.

“İstanbul Oyuncak Müzesi'nin kapısından içeri girerken bir elinizden çocuğunuz, ayrılırken de diğer elinizden çocukluğunuz tutacak” diyor Sunay Akın. Üç kuşağın birlikte keyifle gezeceği ve harika bir gün geçireceği eşsiz bir müze.

Hazal ile ikinci durağımız Moda'da bulunan Barış Manço Evi.

Kadıköy Belediyesi, Manço ailesi ve Türkiye Halk Bankası katkılarıyla Kadıköy'e kazandırılan Barış Manço Evi, hepimizin ezbere bildiği “Barış Manço - Moda 81300” adresinde bulunmaktadır.

9 Haziran 2010 tarihinde açılan müzede Barış Manço'nun çok yönlü yaşamına, sanat hayatına ait tüm eşya, fotoğraf, bilgi ve belgeler yer alıyor.

Kapıdan içeri girdiğinizde, “Arkadaşım Eşek”, “Oku Bakıyım Ayı”, “Domates-Biber-Patlıcan”, “Süper Babaanne” gibi hepimizin çok sevdiği Barış Manço şarkıları karşılıyor bizi. Duvarlarda bulunan notalar da eşlik ediyor şarkılara. Piyano tuşları şeklinde olan merdivenler oldukça eğlenceli.

Giriş katında bulunan Barış Manço'nun, elini size doğru uzattığı balmumu heykeli ile göz göze gelince, aradaki cam bölmeye rağmen siz de uzanıp elini tutmak istiyor, keşke dokunabilseydim diye geçiriyorsunuz içinizden.

“Hazal ve benim en çok sevdiğimiz şeylerden biri müzenin bahçesinde ve içinde huzurla dolaşan kediler oldu” diyor Vildan Esin. Müze yönetiminin çocuklara barışı, doğa ve hayvan sevgisini aşılamaya çalışan Barış Manço'nun hayat görüşüne paralel bir duruş sergilemesi son derece sevindirici.

Mutlaka gidilmesi ve görülmesi gereken bir müze.

Hazal ile son durağımız Erenköy'de bulunan Kazım Karabekir Paşa Müzesi;

Şark Cephesi komutanı, Milli Mücadele Kahramanı ve Siyaset Adamı Kazım Karabekir Paşa, ailesi ile birlikte 1930 yılından 1938 yılına kadar kesintisiz, sonraki yıllarda da yazları bu evde yaşamış.

2002 yılında kurulan Kazım Karabekir Vakfı tarafından köşk 2005 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı denetiminde özel bir müzeye dönüştürülmüş.

Kazım Karabekir Paşa'nın kızı ve vakfın kurucularından Timsal Karabekir Yıldırım müzeyi ziyaretimizde bize eşlik etme nezaketini gösteriyor.

Kazım Karabekir Paşa, Doğu cephesinde görev yaparken savaş sırasında yetim kalan kızlı erkekli 6000 çocuğu sefaletten kurtarmış, eğitimlerine yardımcı olmak için okullar, kurslar açmış, meslek sahibi olmalarına katkı sağlamıştır. Eğitimini ve bakımını üstlendiği çocukların sosyal ve kültürel gelişimi için tiyatro oyunları, marşlar, besteler, piyesler yazmıştır.

Babası öldüğünde 7 yaşında olan Timsal Hanım, babasından miras kalan görevi bugün ailesi ile birlikte sürdürüyor ve vakıf bünyesinde ihtiyaç sahibi öğrencilere yardımlarda bulunarak burs imkanları sağlıyor.

Müzedede çok sayıda kitap ve fotoğraf dışında, Kazım Karabekir Paşa'nın başarılı bir asker olmasının yanı sıra sanatçı kişiliğini yansıtan eserleri, kemanı ve piyanosu yer alıyor.

Hazal, Timsal Teyzesini çok sevdi ve anlattıklarını dikkatle dinledi.

3 günün sonunda Hazal her bir ziyaretin kendinde bıraktığı duygularla müzeleri kendi dilinde resimledi.

Merkezinde çocuklar olan bu 3 harika müzeyi Kadıköylü bir çocuğun gözünden gezerken, her müzedede biz de onun kadar çocuk oluyoruz.

Teşekkürler Hazal...

Kaynakça:

Prof Dr Nuri Köstüklü – “Kazım Karabekir ve Eğitim”, Çizgi Yayınevi, 2016

Kazım Karabekir – “Çocuk Davamız”, Emre Yayınları, 1995

Fatma Vildan ESİN

Fatma Vildan ESİN

Fatma Vildan ESİN

Fatma Vildan ESİN

Fatma Vildan ESİN

Fatma Vildan ESİN

Bence Oyuncak Müzesi çok güzeldi. Orada çeşit çeşit oyuncaklar vardı, bazıları minicik bantlıdı. İlgiliydi. Hatta kendimce keske birkaç taneş benim olsa dedim. En çok da bebek evlerini sevdim. Bir de Sunay Akın'ın küçükken çok istediği NEPTUNE adlı oyuncak gemiyi yıllar sonra bulması çok ilginçti. Ay'a gönderilen Türk bayrağı bile vardı. Kısacası herşey muhteşimdi. 3 kere giririm daha da giderim.

Hazal SAKARYA

Bence Barış Manço müzesi çok güzeldi. Eşyaları ve odaları özellikle banyosu çok beğendim. Balmum heykel Barış Manço'ya çok benziyordu. Heykeli yanındaki priya ile sarıklar çalmak istedi. Takıları ve kıyafetleri ayrı bir güzeldi. O erde yaşamayı çok istedi-

Hazal Sakarya

Benim Kazım Karabekir müzesi çok güzeldi,
Ayrıca Kazım Karabekir ailesi zongarda kitapları
yazarmış. Birde kızı Timsal Teyze ile tanıştım
büyük bir zevkti. ve o müze çok
tarihiydi. Kazım Karabekir bacası ile
evde müzik yapmış. Ben buraya böyle güzel
bir müzeye gittiğim için çok mutluyum.

HAZAL SAKARYA

BİR KÖŞK HİKAYESİ

Fotoğraf: Ramiz ŞAHİN
Yazı: Ramiz ŞAHİN - Şakir AYRAL

Feneryolu'ndan başlayarak Bostancı'ya uzanan güzergah vaktiyle sadece Kadıköy'ün değil İstanbul'un da sayfiye mekanıdır. Bu bölge içerisinde yer alan Ziverbey, Göztepe ve Erenköy semtleri özellikle köşkleri ile adından söz ettirir. Bu köşkler ki içlerinde nice ünlü şahsiyeti barındırmışlardır.

18.yy da varlıklı Rumların deniz tarafındaki geniş bağlıklara sayfiye yeri olarak yerleşmesiyle bugünkü Erenköy ve civarının yerleşim süreci başlamış olur. 19.yy da ise yüksek sınıftan Osmanlı sarayı ileri gelenlerinin köşkler yaptırdığı bir mahal haline gelir Erenköy. Özellikle de beyaz boyalı köşkleriyle dikkat çeken bir semt olur. Daha önceleri bu bölgede pek bulunmayan çam ağaçları da 19.yy köşkleriyle birlikte ortaya çıkan bir modadır.

Diğer Kadıköy semtleri gibi Erenköy bu nitelikli sayfiye özelliğini 1960'lara kadar muhafaza eder. Bu tarihten sonra artık köşkler yerini birer birer apartmanlara terk eder.

O köşklere biri olan Ragıp ve Nezahet Nurettin Ege Köşkü de o günlerden bize kalan bir teselli olarak 19 Mayıs Mahallesi sınırları içerisinde yıllara inat ayakta kalmaya devam etmektedir.

Fotoğrafçılarımızdan Ramiz Şahin, Kadıköy'ün ruhunu oluşturan bu güzide köşklere yaşamış nice Kadıköylü aileyi yad etmek adına Kadıköy'ün Sakinleri projesine Ragıp ve Nezahet Nurettin Ege Köşkü üzerinden farklı bir lezzet kattı.

Bugün Erenköy'de Feyziye Mektepleri Vakfı Işık Okulları Kampusu içinde bulunan köşk, 1953 yılında kurulan Türkiye'nin şahsa ait ilk özel okulu olma özelliğini taşıırken, okulun 1991 yılında kapatılması kararıyla birlikte köşkün ve arazinin eğitim öğretime hizmet vermesi amacıyla Feyziye Mektepleri Vakfı'na bağışlanır.

Kampüs bahçesinde bulunan kitabede köşkün ve arazinin geçmişinden oldukça detaylı bilgi verir.

1903 tarihli tapular, bu bahçe ve çevresinin Kanuni Sultan Süleyman'ın Hürrem Sultan'dan olan tek kızı Mihrimah Sultan Vakfı'na ait olduğunu belirtiyor. Aradan geçen 450 sene süresince arazinin bir kısmı Sultan Vahdettin'in annesi Kadın Efendi ve ablası Mediha Sultan'ın, bir kısmı da Sultan V. Murad'ın kızı Hatice Sultan'ın mülkiyetine geçer.

Anadolu Şimendiferi Serkomiseri Hayri Bey, 1903'te Meclis-i Maliye Evrak Müdürü Kadri Bey'in bu muhitte sahip olduğu on iki dönümü; 1904'de bitişikteki Boruzan Mustafa Ağa'nın on dönümlük tarlasını satın alarak, 1905'de köşkü inşa ettirir. Binbaşı Ali Rıza Bey'den 1906'da on bir dönümlük bağ yerini de satın alarak 33 dönüm sahibi olur. Bu arazide 1927'de bir Amerikan Yetimhanesi'nin bulunduğu ifade edilir.

Nezahat Nazmi ve ailesi, Osmanlı Döneminin son senelerinde, Divan Yolu'ndan Anadolu yakasına gelerek Hatice Sultan'ın Erenköy'deki köşkünde ikamet etmeleri bu muhit ile bir bağ kurmalarına vesile olur. Kardeşi Mehparet Hanım ve eşi Hüseyin Münif Kocaolçum, bu köşkü 1931'de Hayri Bey'den satın alırlar. Mülkiyet, 1943'de Ragıp Nurettin Ege'ye geçer. Ragıp Nurettin Bey tabiiye öğretmenliği esnasında pek çok öğrenciyi bu bahçede eğitirken, eşi Nezahat Nurettin Hanım'la beraber açacakları bir okulun da hayalini kurarlar.

“Güneş” ve “ay” manasına gelen Mihrimah ismi altında ilk özelliğini kazanan bu bölge, dört buçuk asırlık geçmişinde, asillerden yetimlere kadar pek çok insanın ocağını, bağını, tarlasını, eğitim yuvasını teşkil eder.

1953'de açılıp memleketimizin eğitimine 46 sene hizmet veren Özel Erenköy Güneş Lisesi'nin kapanmasıyla 1999'da Feyziye Mektepleri Vakfı'na bağışlanır ve o tarihten itibaren Türk eğitimindeki meşale görevini yerini devam ettirmektedir.

Kaynakça:

-Güneş N.Eğre – Akter, İhlamur Ağacının Gölgesinde, 2016

-Tamer Kütükçü, Geçmiş Zamanların Mekanların ve Hatırlamaların Rafında Kadıköy'ün Kitabı, Ötüken Yayınları, 2014

Ramiz ŞAHİN

Ramiz ŞAHİN

Ramiz ŞAHİN

Ramiz ŞAHİN

Ramiz ŞAHİN

Ramiz ŞAHİN

BİR SEMT HİKAYESİ YELDEĞİRMENİ

Fotoğraf: Zerrin Havva CANTÜRK - Hatice AYAKSIZ

Yazı: Şakir AYRAL

İstanbul'un en önemli ve en eski tarihi yerleşim yerlerinden biridir Yeldeğirmeni. Kadıköy'den Haydarpaşa'ya uzanan sahilin kara tarafındaki yerleşim alanı.

Tarihte farklı dinlerden insanların bir arada yaşadığı, ibadethaneleri, okulları, cumbalı evleri, her birinin ayrı bir hikayesi olan göz kamaştıran apartmanları, mimari yapıları ve son dönemde yoğunluk kazanan sanat ve yeme içme mekanları ile Kadıköy'ün gözde semtleri arasında yer alıyor.

Rasimpaşa Mahallesi bünyesinde yer alan Yeldeğirmeni, 18.yüzyıla kadar Türkler ve Rumlardan oluşurken, sonrasında Ermeni ve Yahudilerin de yerleşmesiyle çok kültürlü bir mahalleye dönüşür.

İsminin Osmanlı sarayının un ihtiyacını karşılayan değirmenlerden geldiği bilinmekte. Bugüne hiçbir izi kalmayan bu dört adet yel değirmeni, 1774-1789 yılları arasında Padişah I. Abdülhamit tarafından yaptırılır.

İstanbul'un ilk apartman semtidir Yeldeğirmeni. 1700'lerin sonunda Padişah III. Selim döneminde oluşan ilk sokaklar sonrası 1850 ler ile birlikte yerleşim hızlanır. Özellikle 1872 Kuzguncuk yangını sonrası burada yaşayan Yahudilerin Yeldeğirmeni'ne gelmesi ile semtteki apartmanlaşma başlar. Apartmanların çoğu Yahudilerindir. Türk, Rum ve Ermenilerin apartmanları yok denecek kadar azdır. Eski apartmanlar yığma taş veya tuğladan olup Art Nouveau süslemelerle donatılmıştır. Bu apartmanların çoğu günümüze kadar ayakta kalabilmiştir. Neredeyse tamamı yıkılmış olan ahşap evlerin yerini betonarme yapılar almıştır.

2000 li yıllara kadar içe dönük yapısı ile geleneksel mahalle dokusunu korumakla birlikte, 2000 li yıllardan sonra kentsel projelerin de etkisiyle bir dönüşüm sürecine girerek kentin cazip ve çekici yerleşim yerlerinden biri olarak görülmeye başlanır.

Son dönemde öğrencilerin, genç çalışanların, sanatçıların ve orta sınıfın mahalleye ilgisi artmakta.

Her ne kadar bugün yel değirmenlerinden geriye bir şey kalmamışsa da, en çok simit ve ekmek fırını olan bir semt olması açısından tarihsel anlamda geçmişle bağını devam ettiriyor, Yeldeğirmeni.

Rüzgar Ceyda Alpak, “Yeldeğirmeni Öyküleri” kitabında bu durumu şöyle ifade ediyor : “Günün her saati ekmek alabilirsiniz. Günde üç kez nefis bir simit kokusu sarar her yeri, ardından da simitçilerin sesleri. Bu koku en tok insanın bile iştahını kabartmaya yeter.”

Yeldeğirmeni sınırları içerisinde cami, kilise, sinagog olması itibarıyla üç semavi dini de kucaklayan ender semtlerimizden biri.

1895 yılında inşa edilen Rum Ortaokulu, 1918'de yeni yapılan binasına taşınınca, okul binası Aya Yorgi Rum Ortoks Kilisesi haline gelir. Yapıya demir bir kule, kuleye de Samatyalı Zilciyan Ustanın döktüğü çanlardan biri eklenir. Küçük bir avlu içinde yer alan Bizans tarzı inşa edilmiş bu İstanbul'un en yeni ve en son yapılmış kilisesi bugün bakımlı ve şirin görünümüyle varlığını sürdürmektedir.

Mahalleye adını veren Sultan II. Abdülhamid'in Bahriye Nazırı Rasimpaşa tarafından 1902 yılında yaptırılan Rasim Paşa Camii, Müslüman Türk cemaatin en dikkat çekici ibadethanesi durumunda. Tek minareli, ahşap çatılı küçük bir bina ile tezat denebilecek aydınlıkta bir iç mekana sahip cami 1957 yılındaki tamir sonrasında en son 2012 yılında restore edilmiştir.

1899 yılında inşa edilmiş Hemdat İsrail Sinagogu ilginç hikayesi ile dikkat çekmektedir. Yahudi cemaatin semtte bir sinagog inşaatına girişmesine karşı Rum ve Ermeni cemaatlerin gösterdiği

tepki padişahın askeri birlik göndererek asayişini sağlamasıyla kontrol altına alınır. Sinagogun tamamlanması sonrası padişahın bu lütfu ibadethanenin adına yansır, İsrailoğullarının (Sultan Hamit'e) şükürü, minneti anlamına gelen Hemdat İsrail adı verilir.

Cemaatleri azalmakla birlikte farklı inanç yapılarının yaşamaya devam etmesi, semtin birleştirici tarihsel dokusunun günümüze taşınması açısından çok önemli bir işleve sahip.

Her ne kadar son dönemdeki dönüşüm süreci ile kentin farklı noktalarından gelenlerle, açılan atölyeler, galeriler ve yoğun yeme içme mekanları ile kabuk değiştirmeye, farklı bir doku içerisine girmeye başlamışsa da, esnafıyla, sakinleriyle hala İstanbul'da mahalle sıfatını taşıma konusundaki direnişine devam ediyor.

Kaynakça :

- Arif Atılğan – “Evvel Zaman İçinden Yeldeğirmeni”, K-İletişim Yayınları, 2017
- Rüzgar Ceyda Alpak – “Yeldeğirmeni Öyküleri”, Nota Bene Yayınları, 2018
- Tamer Kütükçü – Geçmiş Zamanların, Mekanların ve Hatırlamaların Rafında Kadıköy'ün Kitabı, Ötüken Yayınları, 2014

Zerrin Havva CANTÜRK

Zerrin Havva CANTÜRK

Zerrin Havva CANTÜRK

Zerrin Havva CANTÜRK

Zerrin Havva CANTÜRK

Hatice AYAKSIZ

Hatice AYAKSIZ

Hatice AYAKSIZ

Zerrin Havva CANTÜRK

Zerrin Havva CANTÜRK

Hatice AYAKSIZ

Zerrin Havva CANTÜRK

Hatice AYAKSIZ

Hatice AYAKSIZ

Hatice AYALSIZ

Zerrin Havva CANTÜRK

Hatice AYALSIZ

Hatice AYAKSIZ

Hatice AYALSIZ

Zerrin Havva CANTÜRK

BİR DÖNÜŞÜM HİKAYESİ

SÜRGÜNDE YENİ PERDE: FİKİRTEPE

Fotoğraf: Metin OFLUOĞLU - Murat ŞENSU

Yazı: Metin OFLUOĞLU - Murat ŞENSU

Kentsel Dönüşüm; şehrin büyük bir kısmının, bir proje kapsamında, riskli toprak zemin ve riskli yapıların kullanım dışına çıkarılarak yerine toprak zeminin yapısına uygun temelli yapıların yapılması, bu sayede olası depremlerde yaşanabilecek can ve mal kaybının en aza indirmek için yapılan kamusal çalışmadır.

İstanbul'da 1950'den beri üç ayrı dönüşüm süreci yaşanmıştır. 2000 yılında başlayan ve 2012 yılında 6306 no.lu yasa ile hız kazanan süreç bunların üçüncüsüdür. Üçüncü kentsel dönüşüm Fikirtepe'yle başlar.

Fikirtepe'de 1950'lerin sonlarına kadar öğretmen Refik Apa'nın evinden başka yerleşim yoktur. 1950'lerden itibaren yoğun bir iç göçe sahne olan ve hızla bir gecekondu bölgesi haline gelen Fikirtepe, 1965'te Kadıköy İlçesi'ne bağlı bir muhtarlık olur. Yoğun göç ile birlikte Fikirtepe sakinleri 1960'lardan itibaren yetersiz denetimden faydalanarak imar ve iskân plansız bir yapılanma içerisinde yer alırlar. Bir göz odadan oluşan gecekondu zaman içinde önce çok odalı, sonra çok katlı haline gelir. Seçim dönemlerinde dağıtılan tapular insanları bu kez ev sahibi yapar. Bir zamanların kenar mahallesi Fikirtepe, zaman içinde şehir merkezine yaklaşır. Özellikle Anadolu yakası metro hattının açılmasıyla semt değerlenir inşaat firmalarının dikkatini çeker.

Vaat edilen büyük paralar, Fikirtepe sakinlerini kolayca ikna eder. Nokta atışı çıkarılan yasalarla kamulaştırma dayatması yapılır. Binasını satıp yakın semtlerde kiracı olan eski Fikirtepeliler dört gözle yükselecek gökdelenleri beklemeye başlar.

Firmaların bazılarının iflas etmesiyle bir türlü başlayamayan inşaatlar ilk mağduriyetleri oluşturur. Boşaltılan binalar harabeye dönüşür, bölge giderek metruk bir hale gelir. Kurulan zenginlik

hayalleri giderek azalsa da, yine de inşaatların bitmesi umutla beklenmektedir.

Fikirtepe sakinlerinden Meryem Hanım'a kulak verelim:

“Babam 68'de geldi. Ayakkabı boyacılığı kazancıyla önce arsayı aldı, seneler sonra da inşaatı yaptı. Ben 72'de geldim İstanbul'a. Fikirtepe'de büyüdüm. Evimiz dayanıklıydı ama ne kadar? Diğer depremleri atlattı ama açık söylemek gerekirse bundan sonrakileri atlatamazdı. Birçok ev de öyleydi zaten. Onun için Başbakan'a da yazı yazdım. Ondan sonra belediyeye gittim. Şikâyetlerde bulundum. İmar verilmesini istedim. Aslında benim fikrim öyleydi; 4-5 komşu birleşip arsayı bir müteahhite verip, ondan herkesle birlikte birer daire alıp onda oturmak. Yani Fikirtepe'yi terk etmek istemedik biz. Şimdi sen orada oturacak mısın? diye soruyorlar. Hayır; oturmayacağım. Niye? Çünkü ben orada oturamam ki. Beni aşıyor orası. Masrafı aşar beni. Onun her şeyi masraf. Ben oradan satıp daha kırsal yerden 2-3 daire alıp oturmak istiyordum. Ama ne oldu? Ben babamın yerinden oldum. Fikirtepe'den oldum. Benim gibi birçok kişi de aynı düşüncede. Şimdiden satmışlar bile çoğu. Fikirtepe bize artık yabancı oldu. Gerçekten bu çok üzücü bir şey, bunu içtenlikle söylüyorum. Şaka değil. “Kentsel dönüşüm denince, evleriniz yenilenecek denince tabi ki sevindim. Ama iş büyüyünce istemedim, yalan yok. En son imza verenlerden biri de ben oldum. İçimde öyle burukluk var ki. Fikirtepe'ye bir daha gidememek, o yollar... İlk sevdalarımı bile orada yaşadım ben. İlk annemden kaçışımı bile orada yaşadım. Yani her şeyim orada benim. Ama şimdi, oraya gittiğim zaman acıdan başka bir şey yok, insanın içi acıyor. Bir eski elbiseyi yeniler gibi. Yenileyebilirsin onu. Ama işte giyemedikten, gidemedikten sonra orası yenilenmiş, yenilenmemiş beni ilgilendirmiyor. Ben bir daha orada yaşamayacağım çünkü.”

Bu kez de Fikirtepe'nin eskilerinden Muharrem Akkoç anlatıyor.

“Canımız yandı. Devlet bizi müteahhitlerle baş başa bıraktı. Araya çantacılar, üçkâğıtçılar girdi. Menfaatçiler girdi. Ondan sonra biz rezil olduk. Ben bu adadayım. Arada kaldık. Greyderler, yollar, tozlar, dumanlar, hırsızlar... Rezil olduk yani. Hiç rahatımız yok. 3-4 senedir ne kira alabiliyoruz, ne randıman var. Ne bileyim ben canımdan bıktım ya. Ben bu evi alalı 22 sene oldu. 45 senedir bu mahalledeyim. 3 tane müteahhit değiştirdik. Müteahhite gel diyoruz. Bize 8 ay müsaade dedi. Dedikodu burada çok. Kimi diyor parası yok. Kimi yapmıyor. Kimisi böyle diyor. Kimisi şöyle diyor. Biz rezil olduğumuzla kaldık. Bir türlü bir rahat huzur bulamadık. Ben devleti seven bir adamım. Hani yanlış anlaşılmasın. Fakat bize gelip de sahip çıkmadı. Müteahhitlerle boğuşturdu. Aracı girdi. Tefeci girdi. Cepçi girdi. Çantacı girdi. Biz rezil olduk. Fikirtepe vatandaşı olarak huzursuzuz yani. Burada oturamam. Burada %90'ımız oturamaz. Kiminin 5, kiminin 6 çocuğu var. Kiminin ortağı var. Aha! dedik, lüks bir hayat yaşayacağız, her şeyimiz olacak. Parkımız, saunamız, hamamımız... Plan, proje öyle. Ve bakıyoruz dört köşeye dört direk dikiliyor. Hiç böyle güzel bir şey olacağını zannetmiyorum. Biz burada oturamayacağımıza göre o hayallerimiz de bitti yani.”

Bir süre önce vefat eden, Fikirtepelili Celal Nadenler anlatıyor.

“Yerim var benim burada. Bir müteahhite verdik. Ama bize öyle şeyler vaat etti ki... hatta müteahhit, oturduğumuz -af edersin- tuvalete bile televizyon koyacağım dedi. Biz de babadan kalma yerimizi verdik. Bize ilk etapta, ilk senenin kirası normal ödendi. İkinciye geldi miydi biraz bocaladı. Burayı ilk faaliyete geçiren bizim müteahhit oldu. Fakat son zamanlarda kira ödemesini yapmıyor. Bu senenin kirasını daha ödemedi. Mahalle arkadaşlığı kalacak mı? Şimdi kalmaz. Çünkü herkes bir tarafa gidecek.

Bazıları burada, konuşuyoruz. Hep kardeş gibiyiz. Bazıları memleketlerine gidiyor. Bazıları yara almışlar. Burada çok az kişi kalır sonunda. Bize bir zorlama yok. Yani siz buradan illa çıkıp gidin diye. Bizim tapulu yerimiz. Onu demeye bir salahiyetleri yok zaten. Ama burada demin konuştuğum gibi, imkânlar yeterli olmayınca mecbur gideceğiz.”

NOT:

Bu çalışma, Altan Bal editörlüğünde, BelgeselLab tarafından İFSAK'da sergilenmiştir.

Orjinal ses kayıtları ve daha geniş içerik için: www.belgeselab.com/fikirtepe/

Metin OFLUOĞLU

Metin OFLUOĞLU

Metin OFLUOĞLU

Metin OFLUOĞLU

Metin OFLUOĞLU

Metin OFLUOĞLU

Metin OFLUOĞLU

Metin OFLUOĞLU

Murat ŞENSU

Murat ŞENSU

Murat ŞENSU

Murat ŞENSU

Murat ŞENSU

Murat ŞENSU

Murat ŞENSU

Murat ŞENSU

BİR KÖY HİKAYESİ

Fotoğraf: Nurgül YILMAZKAYA - Okan ÖZDEMİR - Volkan AKTUNA

Yazı: Şakir AYRAL

Çarşısız, rıhtımsız bir Kadıköy Projesi nereden bakarsak bakalım bir eksiklik hissettirecektir. Hele ki bu çarşı Anadolu yakasının kalbi, iskeleleri de günün hemen her vakti denizden Asya'yı fethetmeye gönüllü yüreklerin en merkezi ayakbaşı noktalarından biriye...

Evet, “bir köy hikayesi” adını verdik bu bölüme, ama “bir ülke hikayesi” üzerinden de yola çıksak herhalde yanlış olmazdı.

Kadıköy'ün tarihi ile ilgili metinlere baktığımızda; MÖ 7.yy'da Yunanistan'dan kalkıp Anadolu'ya ayak basmış Megaralılar ile 1950'lerde Fikirtepe kazıları neticesinde elde edilen bulgular neticesinde, MÖ 10.yy da göç etmiş Fenikelilerin ilk yerleşimleriyle ilgili bilgilere ulaşırız. Bu kayıtlar bizi Fenikelilerce yeni şehir anlamındaki Khalkedon – Halkedon ya da bakır şehri anlamındaki Halkedon adlarına götürüyor. Bununla birlikte yaygın olan bir hikâye, coğrafi ve stratejik açıdan çok daha iyi konumdaki tarihi yarımada dururken, neden buraya ilk yerleşenlerin Kadıköy bölgesini tercih ettiği üzerinedir. Bu o kadar yadırganır ki, tarihi yarımada Bizans'ı kuranlar tarafından Kadıköy'ün kurucularını kör olmakla itham etmeye kadar götürür ve kurdukları şehri de “Körler Ülkesi” olarak adlandırırlar. Bu daha sonra farklı araştırmacılar tarafından burayı kuranların çiftçilik tecrübeleriyle daha verimli olan bu toprakları bilinçli seçtikleri yönünde bir ifadeyle “yiğidi kör et, ama hakkını da ver” boyutuna taşınmıştır.

Gelelim bugün bizlere miras kalan Kadı Köyü'ne. İstanbul'un fethinden sonra Fatih Sultan Mehmet, Khalkedon'a çok güvendiği bir isim olan Kadı Hızır Bey'i atar. Böylelikle farkında olmadan bölgenin isminin oluşmasına önderlik eder. Kadı Hızır Bey, sonraları adı Kadıköy'e evrilecek Khalkedon'u bahçelerle donatarak tarım bölgesi kimliğini sürdürür, bölgeyi aynı zamanda

estetik açıdan da güzelleştirir. Bize de hem bu güzel beldeyi, hem de ismini yadigâr bırakır.

Kadıköy için İstanbul'un Anadolu topraklarındaki merkezi, Çarşı için de Kadıköy'ün kalbi dememiz şaşırtıcı olmaz. Bir insanın nefesi nasıl kalbine bağlıysa Anadolu yakasının soluğu Kadıköy, Kadıköy'ün kalbi de Çarşı'dır. Çarşı, kiliseleri, camileri, yiyecek-içecek yerleri, esnafı, sahafı ve birbirinden farklı zenginlikte insanıyla yüzyıllardır taşınan Kadıköy ruhunun genetik kodlarını muhafaza ediyor, gelecek nesillere aktarmaya devam ediyor.

Haydarpaşa bağlantısını sağlayan Rıhtım Caddesi, Acıbadem'den gelen Halitağa Caddesi, Moda bağlantısını sağlayan Mühürdar, Moda ve Bahariye Caddeleri ve Avrupa yakası uzantısı ile sahil ve iç kesimlerin birleştiği Söğütlüçeşme Caddesi bu kocaman yüreğe kan pompalayan atardamarlar olarak Kadıköy'e can veriyor.

Tamer Kütükçü'nün Kadıköy Kitabı'nda dillendirdiği gibi;

“O kadar sıcak, o kadar sevecen, o kadar da buram buram hayat kokan. Şenlikli, cıvıl cıvıl, kıpır kıpır... Onda ne İstanbul tarafındaki çarşıların nim-hüznü ne de Beyoğlu çarşılarının sosyetik ve havalı edası vardır. O, baştanbaşa içtenliktir.”

Bu tanımlamalara özgürlükçü, enerjisi ve mizah duygusu yüksek ve de muhalif tavrını korumaya devam etmesini de ekleyebiliriz. Buranın son dönemde daha da rağbet görmesinde, bu karakteri sergileyebilen yerlerin giderek azalması önemli rol oynamakta.

Pastaneleri, şekercileri, lokantaları, çarşının üst tarafını kuşatan baharatçıları ve balıkçıları, dükkân aralarında birdenbire karşınıza çıkıveren kitapçılarıyla Kadıköy'ün Çarşısı yaşayan, zevk sahibi, entelektüel bir ruhtur.

Çarşı, bir alışveriş bir seyran, bir buluşma mekânı olduğu kadar bir ibadethaneler merkezidir. Adeta Sultanahmet'in Anadolu

yakasındaki küçük bir versiyonu gibidir. Eufemia Rum Kilisesi ve Ermeni Surp Takavor Kilisesi arasında kalan Kilise Meydanı ile bu alanı çevrelemekte olan Osmanağa, Kethüda, Caferağa ve III.Mustafa (İskele) Camileri, çarşının hemen yanında dinsel bir atmosferi sahiplenmiş ve yaşatmaya devam eden durumdadır.

Artık Kadıköy hafta sonları yaklaşık iki milyon insanın gezme, alışveriş ya da yeme-içme amaçlı gelip geçtiği bir mekân durumunda. Son yıllarda ulaşım olanaklarının da gelişmesi ilçeyi çok daha kolay ulaşılabilir bir noktaya taşıyor. Yeni kafeler, lokantalar birbiri ardına açılıyor.

Bugün Kadıköy Çarşı içi İstanbul'un neredeyse tamamını sarmış durumda olan kahve akımına öncülük eden yerlerden biri. Bunu da 20.yy başlarında "Kumluk" adıyla bilinen rıhtım bölgesinde gazinolarla birlikte çok revaçta olan kahvehanelerinden miras almış görünüyor.

Vaktiyle boydan boya sahil şeridinden oluşan rıhtım bölgesi İskele Camii önleri denebilecek mesafede içerilere kadar genişlemiş, bir eğlence ve piyasa yeri oluşturmuş Kadıköylüler için. Yıllar itibarıyla yaşanan kentleşme sürecinde, her denize kıyısı olan şehrin karşılaştığı, büyüyen nüfusun gereksinimlerini karşılayabilecek alanları kazanabilme dürtüsü ile genişleme yoluna gidiliyor. Denizin doldurulması ile sahil şeridinin bugünkü çizgisine çekilmesiyle de Kadıköy modern bir kentin vazgeçilmezleri arasında yer alan meydanlara kavuşuyor. Geçmiş yıllardaki gezinti ve piyasa yeri işlevini görecek sahil boyu bir kordon ile oturup nefeslenebilecek kafe ve parklar oluşturma fikri de kıyı dolgusu gerekçesini destekliyor. Bugün oluşan bu geniş alanlar bir yandan otobüs- minibüs-dolmuş durakları ile Kadıköy'ün trafiği son derece yoğun karayolu ulaşım ağını yönetmekte hizmet verirken, diğer yandan yurttaşların önemli

gün ve etkinliklerde bir araya gelme, ortak paydada birleşme işlevini de fazlasıyla yerine getiriyor.

Ve elbette Kadıköy rıhtımının alamet-i farikası olan iskeleleri... Gün boyu seyrüsefer halindeki şehir hatları vapurlarına ve teknelerine ev sahipliği yapan bu değerli yapılar her gün binlerce kişinin İstanbul'un Anadolu yakasına teşrifine ve/veya buradan farklı amaçlarla çıkışına olanak sağlıyor. Bununla birlikte önemli bir buluşma mekânı olma işlevini de gururla sürdürmeye devam ediyor.

Haldun Taner Tiyatro Sahnesi olarak da bilinen Konservatuar binası da rıhtım dendiğinde göze batan en önemli yapılar arasında yerini alıyor. Erken Cumhuriyet dönemi mimarisini yansıtan 1927 yılında inşa edilen bu bina 1940-70 yılları arasında Anadolu yakasının sebze meyve ihtiyacı için hizmet verirken, 1983 sonrasında konservatuar olarak kullanılmaya başlanmış ve derinlerden yankılan müzik tınları ile rıhtıma farklı bir ses rengi katmıştır.

Kadıköy Sakinleri Projesi fotoğrafçılarından Nurgül Yılmazkaya, Okan Özdemir ve Volkan Aktuna üç koldan, Kadıköy'ün en hareketli, en can alıcı ve kentin ruhunun en yakından hissedilebildiği ana arter noktaları olan Kadıköy çarşısı ve rıhtımını kendilerine özgü anlatımlarla kadrajladılar.

Kaynakça:

-Tamer Küçük – Geçmiş Zamanların, Mekanların ve Hatırlamaların Rafında Kadıköy'ün Kitabı, Ötüken Yayınları, 2014

Nurgül YILMAZKAYA

Nurgül YILMAZKAYA

Nurgül YILMAZKAYA

Nurgül YILMAZKAYA

Nurgül YILMAZKAYA

Nurgül YILMAZKAYA

Nurgül YILMAZKAYA

Okan ÖZDEMİR

Volkan AKTUNA

Volkan AKTUNA

Okan ÖZDEMİR

Okan ÖZDEMİR

Okan ÖZDEMİR

Okan ÖZDEMİR

Okan ÖZDEMİR

Volkan AKTUNA

Volkan AKTUNA

Volkan AKTUNA

KADIKÖY'ÜN SAKİNLERİ FOTOĞRAFÇILARI

Bülent KÜÇÜK

1966 yılında Balıkesir’de doğdu. İlk ve orta öğrenimini Bursa’da üniversite eğitimini Ankara’da tamamladı. Yaklaşık 30 yıldır finans ve denetim konularında kurumsal iş hayatının içerisinde bulunuyor.

Fotoğraf olan ilgisi, Bursa’da bir fotoğraf stüdyosunda çırak olarak çalışma ile başladı. Özellikle son on yıldır fotoğraf çalışmalarına hız verdi. Birçok eğitim ve atölye çalışmasında yer aldı.

2012 yılında Afrodisyas kazı çalışmalarının belgelendiği ‘Üç Objektiften Afrodisyas’ sergi ve kitabı, 2014 yılında Bolu Kıbrısık kasabasının belgelendiği ‘Kıbrısık’ sergisi, aynı yıl ‘Kistik Fibrozis ile Yaşamak’ adlı KF hastalığının bilinirliğini arttırmaya yönelik sergi ve kitabını gerçekleştirdi. 2015 yılında sokak hayvanlarının konu alındığı ‘Bizim Sokağın Çocukları’ fotoğraf projesini yönetti. Çalıştığı kurumlarda, fotoğraf kulüplerinin kurulmasına ve bu kulüplerde fotoğraf üretimine ve paylaşımına çok sayıda katkı sağladı. Son dönemde çalışmalarının odağını fotoröportaj ve belgesel fotoğraf oluşturuyor.

2013 yılından beri fotoğraf ve fotoğrafçılık konusundaki tecrübelerini çeşitli söyleşilerde paylaşıyor.

Fotoğrafına Göz Kulak Ol! kurucularından olup, evli ve bir kız babasıdır.

Şakir AYRAL

1970 yılında Zonguldak’ta doğdu. 1992 yılında İTÜ Uçak Mühendisliğinden mezun oldu. 2007 yılında Koç Üniversitesinde Executive MBA programını tamamladı. Son 10 yılı yönetici olmak üzere 25 yıldır Koç Grubuna bağlı Aygaz A.Ş. şirketinde çalışmakta olup, ürün geliştirme, kalite yönetim sistemleri ve tedarik yönetimi/satınalma konularında görev aldı. Müzik, mitoloji, dinler ve inançlar, farklı kültürler, felsefe, sembolizma ve görsel sanatlar temel araştırma konuları arasında yer alıyor.

Fotoğrafına Göz Kulak Ol! kurucularından olup, evli ve ikiz kız babasıdır.

Arzu DEDEOĞLU

1977 Sakarya doğumludur. Lisans eğitimini Marmara Üniversitesi’nde sürdürdüğü dönemler ve mezuniyeti sonrasında çeşitli yayın organlarında editör olarak çalıştı. Fotoğrafa olan merakı üniversite yıllarında başladı, editörlük yaptığı zamanlarda fotoğrafı da işinin bir parçası haline getirdi. 10 yıl önce ise bu tutkusunu mesleğe çevirerek profesyonel olarak fotoğrafçılık yapmaya başladı. Halen fotoğrafçı olarak çalışıyor.

Batur SEÇİLMİŞ

1982 yılında İstanbul Kadıköy’de doğdu. Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk Sanatları Bölümü’nden 2007 yılında mezun oldu. Öğrencilik yıllarının başında dekorasyon, duvar resmi ve heykel ile ilgili çalışmalara başlamıştır. 2013 yılından beri Tasarım Atölyesi Kadıköy’de çalışmaktadır.

Ayhan ÇINARKÖK

1984 Edirne doğumludur. Fotoğrafa 2013 yılında Bülent Küçük'ün düzenlediği Temel Fotoğraf Eğitimi ile başladı. 2014 yılından itibaren kendi projelerine kafa yordu. 2015 yılında ilk kişisel sergisi olan “Çalışan Elleri” yaptı, Kapalıçarşı'daki el zanaatkarlarını siyah beyaz belgesel formda sundu. Fotoğrafta anlatım gücünü öne çıkaran, gerçekliği sorgulatan drama yapıtlar sunmaktadır. Yerli ve yabancı yarışmalarda dereceleri bulunmaktadır. Evli ve iki kız babasıdır.

Çiğdem KILIÇLIOĞLU YOLGA

1966 doğumludur. Lider Konfeksiyon ve Tekstil Sanayi kurucu ortaklarındandır. Çalışma hayatına Finansbank tecrübesi sonrasında CPF Digital Ofis Ürünleri Ltd Şti'nde devam etmektedir.

Temel Fotoğrafçılık Eğitimi 2013 yılında İsmek'ten Aynur Ertem Özer den aldı. Koray Akten'den 2016 yılında İleri Düzey Fotoğrafçılık, 2017 yılında da Sokak Fotoğrafçılığı Eğitimlerini aldı, Gökkuşağının Renkleri ve Sokak Fotoğrafçılığı Projelerinde bulundu. 2018 yılında Altan Bal - Bülent Küçük - Şakir Ayrar yönetimindeki Tasarım Atölyesi Kadıköy Belgesel Fotoğraf Atölyesine katıldı. Kadıköy'ün Sakinleri projesinde Kadıköy'ün inanç izlerini çalıştı. Halen Koray Akten yönetimindeki İstanbul Noir projesinde çalışmalarına devam etmektedir. Evli ve bir çocuk annesidir.

Emre SESSİZ

1983 yılı İstanbul doğumlu olan Emre Sessiz, Beykent Üniversitesi Uluslararası Lojistik bölümünden mezun olmuş, 2016 yılında Tedarik Zinciri Yönetimi Yüksek Lisansını İstanbul Üniversitesinde tamamlamıştır. İş hayatına kurumsal bir şirkette Satınalma İthalat Sorumlusu olarak devam etmektedir. Fotoğraf ile tanışması 2005 yılında aldığı ilk dijital kompakt fotoğraf makinasıyla olmuştur. Temel fotoğrafçılık eğitimini 2008 yılında İsmek'te 9 aylık süreçte aldığı eğitimle tamamlamıştır. Sonrasında Bülent Küçük'ün eğitmenliğinde birçok eğitim ve etkinliklere katılmıştır. Zaman ve Mekan ilişkileri üzerine fotoğraflar üretmekte olup Tasarım Atölyesi Kadıköy bünyesinde düzenlenen Belgesel Fotoğraf Atölyesinde Altan Bal eğitmenliğinde aldığı Belgesel Fotoğrafçılık Eğitimi sonrası çalışmalarına bu yönde devam etmektedir

Fatma Vildan ESİN

1974 Ankara doğumludur. 2010 yılından beri fotoğraf ile ilgilenmektedir. Temel Fotoğraf eğitimini Hayri Çalışkan'dan aldıktan sonra İleri Düzey Fotoğraf eğitimini Şahin Dirican yönetiminde Lotus Sanat'ta tamamlamış ve burada çeşitli karma sergilere katılmıştır. 2018 yılında Altan Bal - Bülent Küçük - Şakir Ayrar yönetimindeki Tasarım Atölyesi Kadıköy Belgesel Fotoğraf Atölyesine katılmıştır yine aynı yıl Mira Argun editörlüğünde “Sayvan” projesinde yer almıştır. 2018'deki “Kadıköy'ün Sakinleri” projesinde; merkezinde çocuklar olan Kadıköy'ün 3 müzesini fotoğraflamıştır.

Dokuz Eylül Üniversitesi Ekonometri Bölümü mezunu olup kariyerine bankacı olarak devam etmektedir. Akbank ve İngbank tecrübeleri sonrasında 2010 yılından itibaren Şekerbank'ta çalışmaktadır. Evlidir ve sokaktan evlat edindiği bir kedi annesidir.

Gülay AKIN

1972 Ankara doğumludur. İlk, orta ve lise eğitimimi Ankara Yenimahalle’de tamamladı. Halen Anadolu Üniversitesi “Fotoğrafçılık ve Kameramanlık” bölümünde öğrenimine devam etmektedir. 2012 yılından itibaren İstanbul’da yaşamaktadır. Evli ve iki çocuk annesidir.

Temel Fotoğraf eğitimini, 2013’de “Kadıköy Lotus Sanat” da eğitmen Şahin DİRİCAN dan aldı. 2016 yılında eğitmen Koray AKTEN yönetimindeki altı ay süreli “İleri Düzey Fotoğrafçılık” eğitimine katıldı. 2018 yılında eğitmen Altan BAL yönetimindeki Belgesel Fotoğraf Atölyesinde yer aldı. Halen Tasarım Atölyesi Kadıköy bünyesindeki Belgesel Proje Atölyesine devam etmektedir.

Bugüne kadar katıldığı proje ve karma sergiler : “Bulut mu Olsam? (Karma sergi, 2014), “Sonbahar ve Kıyı” (Karma sergi, 2015), “Su”(Karma sergi, 2015),

“Bizim Sokağın Çocukları” (Belgesel çalışma, 2016), “Kadıköy’ün Sakinleri” (Belgesel çalışma, 2018)

Hatice AYAKSIZ

1961 İstanbul doğumludur. Marmara Üniversitesi Basın Yayın Y.O. mezunudur. Finans sektöründe uzun yıllar çalıştıktan sonra okul yıllarında başlayan fotoğraf eğitimine yeniden başlamıştır. Çeşitli kurum ve eğitmenlerden fotoğraf eğitimi almış ve çeşitli karma sergilere katılmıştır. İFSAK üyesi olup TAK Belgesel Fotoğraf Atölyesinde gelişimine devam etmektedir.

Kudret BAHAR

1969 Isparta doğumludur. Fotoğrafa 2013 yılında Galata Fotoğrafevinde Temel Fotoğraf Eğitimi olarak başladı. Lotus Sanat ve Bülent Küçük ile projelere katıldı. 2018 de Tasarım Atölyesi Kadıköy’de Belgesel Fotoğraf Eğitimi tamamladı. İFSAK üyesidir. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi mezunu olup, Radyoloji Uzmanı olarak çalışma hayatına devam etmektedir.

Metin OFLUOĞLU

1961 İstanbul doğumludur. Fotoğrafa 1978 yılında Zenit analog makine ile başladı. Dijital makine ile, 2007 yılından itibaren, Özer Kamburoğlu’ndan ileri fotoğraf, Özcan Yurdalan’dan belgesel fotoğraf eğitimi, Erhan Kıyçak’dan video ve sinema eğitimi aldı. 2010 yılında İFSAK’a üye oldu. Galata Fotoğrafhanesi’nde Yücel Tunca, İfsak Belgeselab da Altan Bal ile belgesel fotoğraf üzerine çalışmalar yaptı.

İfsak ile “1 Mayıs Belgeseli”, BelgeselLAB ile “Fikirtepe” ve halen yayın aşamasında olan “Sokakta Yaşayanlar” belgeselini hazırlayan ekipte yer aldı. Murat Şensu ile birlikte “Fikirtepe” belgeselini sergiledi.

Evli, iki çocuk, bir de torunu olan fotoğrafçı, toplum hafızamıza katkı yapacak, belge fotoğrafları çekmeyi amaçlamaktadır.

Emin Murat ŞENSU

1959’da Bolu’da doğdu. 1984’de İDGSA Yüksek Mimarlık Bölümü’nden mezun oldu. Temel Fotoğraf Eğitimi’ni 80’li yıllarda İFSAK’ta tamamladı. 80’li yıllardan itibaren aralıksız olarak fotoğrafçılık ile ilgilendi. 2010’da Atölye İstanbul’da

İleri Fotoğrafçılık Eğitimi'ne katıldı. 2011-12 döneminde Galata Fotoğrafhanesi'nde Belgesel Fotoğrafçılık Eğitimi aldı. Bu eğitim sırasında “Eyüp-Sütlüce Sandalcıları” ve “BetonYatak-Kurbağalıdere” projelerini ve ardından “Patik'ten Point'e” konulu projenin çekimlerini gerçekleştirdi. 2014 -2016 yılları arasında İFSAK Belgesel Proje Grubu'nunda yer aldı. 2013-2015 yılları arasında Metin Ofluoglu ile birlikte “Sürgünde Yeni Perde: Fikirtepe “ projesini çekti. Halen çeşitli belgesel fotoğraf projeleri üzerinde çalışmaktadır.

NİL AYRAL

1970 İstanbul doğumludur. İTÜ Kimya bölümünden mezun olduktan sonra çeşitli alanlarda sürdürdüğü çalışma hayatını tamamlayarak emekli olmuştur. Halen Anadolu Üniversitesi AOF Fotoğrafçılık ve Kameramanlık Bölümü öğrencisidir.

Fotoğrafa 2017 yılında Muammer Yanmaz liderliğindeki 40Haramiler fotoğrafçılık kursunda başladı. 40 Haramiler Proje Grubu'nda fotoğraf çalışmalarına devam etmektedir. 2018'de Tasarım Atölyesi Kadıköy bünyesinde düzenlenen Altan Bal eğitmenliğindeki Belgesel Fotoğraf Eğitimine katıldı. Yer aldığı sergiler : Mario Levi “İçimdeki İstanbul Fotoğrafları “ (2018), Dost Yaşam Vakfı “Sevginin Objektife Yansıması” (2018). Evli ve iki kız çocuk annesidir.

Nurgül YILMAZKAYA

Marmara Üniversitesi İşletme Bölümü mezunu. Fotoğrafa 2011 yılında İFSAK'da başladı. Çeşitli atölye ve projelere katıldı, karma sergilerde yer aldı. 2015 yılında İFSAK'da yılın başarılı fotoğrafçısı seçildi.

Okan ÖZDEMİR

1985 İstanbul doğumludur. Fotoğraf ile askerlik yıllarında Bingöl'de başlayan macerası askerlik sonrası İstanbul'da İFSAK, İstanbul Fotoğraf ve Sinema Amatörleri Derneği'ne üye olduğu günden bu yana her geçen gün artan bir şekilde devam etti. İFSAK ile yürütmüş olduğu semavi dinler projesi içerisinde yer aldı, ulusal ve uluslararası yarışmalarda başarılar elde etti. İFSAK'ın organize ettiği Ayın Fotoğrafı yarışmalarındaki başarılarıyla 2016-2017 yılı İFSAK yılın fotoğrafçısı ödülünü almaya hak kazandı. Sivil toplum kuruluşları için fotoğraf ve video alanında üretimler gerçekleştirdi. Yaşadığı şehir İstanbul'u gecesiyle gündüzüyle insanıyla mimari dokusuyla değişimiyle fotoğraflamaya devam ediyor.

Özgür BAĞCI

1987 yılında İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümünü bitirdi. Üniversite eğitiminin ardından kısa bir süre yerel bir gazetede çalıştıktan sonra, özel bir şirkette internet sitesi ve haber editörü olarak görev almaya başlamış olup, çalışma hayatını bu yönde sürdürmektedir.

Temel fotoğrafçılık eğitimini üniversite yıllarında aldı ve bu dönemden itibaren amatör olarak fotoğraf ile ilgilenmeye başladı.

Tasarım Atölyesi Kadıköy'de 2018 yılında düzenlenen Altan Bal eğitmenliğindeki Belgesel Fotoğraf Eğitimine katıldı. Halen Tasarım Atölyesi Kadıköy' de Belgesel Proje Atölyesine devam etmektedir.

Ramiz ŞAHİN

1956 Erzincan doğumlu, ilk, orta, lise tahsilini İstanbul'da yaptı. 1978 yılında İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi Bölümü'nü bitirdi. Eğitimin hemen hemen her kademesinde çalıştı. Atletizm ve Kayak antrenörü olarak Türk Milli Takımlarına birçok sporcu kazandırdı. Feyziye Mektepleri Vakfı Yönetim Kurulu Eğitim Danışmanlığı görevinde iken 2013 yılında çalışma yaşamına son vererek 1975 yılında üyesi olduğu, ancak görevi nedeniyle uzak kaldığı, İFSAK üyeliğine geri döndü.

İFSAK Eğitim Birimi'nde gönüllü olarak çalıştı. Birçok projede danışman ve danışman yardımcısı olarak görev aldı, Yönetim Kurulu üyesi olarak Etkinlikler Birim Koordinatörlüğü yaptı.

İFSAK Belgesel Proje Grubu'nda çalışmaktadır. “Pendik Garaj” belgeseli ulusal ve uluslararası festivallerde gösterildi. Fotoğraf yarışmalarından ödülleri bulunmaktadır.

Fotoğrafçılık ve Kameramanlık Bölümünü bitirdi, halen Sosyoloji öğrenimine devam etmektedir.

Rauf AKBABA

1965 yılı Ankara doğumludur. Üniversite dahil olmak üzere tüm eğitim hayatını ile çocukluk ve gençlik yıllarını bu şehirde tamamladıktan sonra, 1991 yılında İstanbul, Kadıköy'lü oldu.

Hayatının her döneminde fotoğrafa olan ilgisi ve tutkusu, “amatör fotoğrafçı” sıfatı altında keşfetmek, görmek ve yeni insanlarla tanışmak için kendisine ışık tuttu. Çoğunlukla doğa, gezi ve insan fotoğrafları üzerine odaklanmaktadır.“Doğada Görüntü Avcılığı Yarışması” (DASK-DOGAY) uluslararası fotoğraf yarışmalarında, genel doğa kategorisinde ikincilik ve üçüncülük dereceleri ile sergilemeleri bulunmaktadır.

Volkan AKTUNA

1964 yılında İstanbul'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini İstanbul ve Ankara'da, Üniversite eğitimini İstanbul'da tamamladı. Halen kurumsal iş hayatını kendi firmasında Elektronik Mühendis olarak devam ettiriyor.

Fotoğrafa olan ilgisi 2000 yılında başladı. Çeşitli eğitimler aldı. Çalışmalarının odağını uzun pozlamalar oluşturmakta. Fotoğraf makinalarının tekniği ile yakından ilgilenmekte, bu amaçla Photoland isimli bir Facebook sayfası yönetmektedir.

Zerrin Havva CANTÜRK

İstanbul doğumludur. Finans sektöründen 2013 yılında emekli olduktan sonra Lotus Sanatta fotoğraf eğitimi aldı. 2018'de Tasarım Atölyesi Kadıköy'de düzenlenen Belgesel Fotoğraf Eğitime katıldı. İFSAK üyesi olup, 5 senedir fotoğraf çekmektedir. Çeşitli karma sergiler ile Bülent Küçük yönetimindeki “Bizim Sokağın Çocukları“ fotoğraf projesinde yer aldı. Kadıköy'ün Sakinleri projesinde Kadıköy'ün son yıllarda değişen yüzü Yeldeğirmeni'ni çalıştı. Hiç durmadan fotoğraf çekmeye devam ediyor.

Kadıköy Sakinleri projesinin gerçekleşmesinde, kitabın ve serginin oluşmasında emeği geçen herkese ve manevi desteklerini esirgemeyen tüm dostlarımıza teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Proje Ana Destekçileri:

Aykurt Nuhoglu

Bahar Yalçın

Can Akbal

Danışman - Eğitimci:

Altan Bal

Sebla Selin Ok

Hasan Özgen

Doç.Dr.M.Rıfat Akbulut

Tamer Kütükçi

Engin Volkan

Erhan Kurtarır

Teknik Destek:

Duygu Ezgi Demircan, Burçin Çevik, Özlem Serdar, Nebahat Naksoy Sayar

Proje Konuları Destekçileri:

Sitare Tetik, Levent Çil, Seçil Enük, Ufuk Onarman, Dilek Gülap, Mustafa Tetik, Levent Uçkan, Şahkulu Sultan Dergahı Yönetimi, Hüseyin Taştekin, Bülent Tüm, Necdet Saraç, Süryani Kadim Vakfı, Sait Susin, Kenan Gürdal, Prof. Dr. Yorgo İstefanopulos, Niko Kalamaris ve Ailesi, Afroditi Kurteşoğlu ve Ailesi, Foti Kaçış, Yani Haraçoğlu, Vasil Furuncuoğlu, Caddebostan Bet El Sinagogu, Milka Kasavi ve Ailesi, Seda Akpınar Şenyuva, Karşı Lig Oyuncuları, Adnan Dinçer, Suat Avcı, Ercan Kaya, Berk Özdeşer, Berfin Öztürk, Lütfü Seymen, Yurdakul Gürol, Selahattin Özay, Bekir Ülker, Sunay Akın ve Oyuncak Müzesi Yönetimi, Barış Manço Evi Yönetimi, Timsal Karabekir Yıldırım, Figen Batı, Hazal Sakarya ve Ailesi

TEŞEKKÜRLER